ateitis

Vasaris/1977·2

ateitis 1977 VASARIS / FEBRUARY Vol. LXVII No. 2

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

Laikas (eil.) — K. Bradūnas 33

ANTAI... — K. Trimakas 34

Tiesą liudykime kūryba ir darbais — Ateitininkų Federacijos valdyba 36

Asmuo ir istorija — Ant. Maceina 40

Nuskyniau ramunės žiedą (eil.) — V. Bogutaitė 44

Skirtingi žvilgsniai į tą pačią Bažnyčią — I: Institucinis modelis — J. Šarauskas 47

Aukso puodas (apysaka) — A. T. Klimas 50

KNYGOS: Pasitinkant V. Bogutaitės naują eilėraščių rinkinį — K. Bradūnas 52

ATŽALOS: Draugystė liks visada (daina) — B. Nakrošiūtė, T. Zarankaitė, R. Neverauskaitė 56

Dainavos žiemos kursų diskusinių būrelių išvados 57

LAIŠKAI: Velnias, charizmatikai, "Ateitis" ir atsinaujinimas — K. Trimakas 59

VEIKLA: Padėkos savaitgalio moksleivių kursai; Žiemos ideologiniai kursai Dainavoj (T. Palubinskas), 1976 m. antrosios pusės moksleivių kuopų pranešimai 60

Nuotraukos: Lietuvos kryžiai (viršelis, 37); Alg. Grigaičio (40, 42, 45, 46), I. Grigaitienės (65-II), R. Narutytės (65-I), K. Norvilo (33), T. Palubinsko (61-III, 62-III, 63-II), A. Razgaičio (visos 61, išsk. III; 62-I ir II, 63-I ir III), K. Trimako (44, 47, 52). V. Sandanavičiaus iliustracija (50-51); R. Valiulytės piešinys (56). Z. Sodeikienės viršelis V. Bogutaitės "Po vasaros" knygai (53).

Vyriausias redaktorius:

Kun. dr. Kęstutis Trimakas
850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park. Il. 60130. USA
Telef.: (312) 366-2446

Redaktoriai:

Dr. Algis Norvilas ir Aldona Zailskaitė

Redakcijos nariai:

Marija Eivaitė, Vilija Eivaitė (meninė priežiūra), Petras V. Kisielius, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė, Antanas Razma ir Linas Sidrys.

Administratorius:

Juozas Polikaitis
7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA
Telef.: (312) 434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateininkų Federacija.
Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7.00 dol., garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 5.00 dol.; visur kitur — 5.00 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629. Yearly subscription in the US and Canada $7.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

LAIKAS

Sielą karalių kilties įdiegiau kaip daigą pakrantėn
Šiaurės vėsiųjų versmių, pas duburį Nemuno šaltą,
Paslaptį jai amžinybės perdaviau žodžiais užburtais.
Vieškely skausmo ir žygių tavo tauta ąžuolinė
Šimtmečių dykumoje sekundžių įprasmino srovę.
Aini, būk vertas tėvų — duok valandai savąjį vardą.

Kazys Bradūnas, iš "Devynių Baladžių"

". . .tėvynę sudaro ne tik erdvė, bet ir laikas, vadinasi, istorija,
ir kad todėl asmuo gali palikti tėvynę kaip erdvę,
bet jis negali palikti jos kaip istorijos.
Kas tai mėgina, neišvengiamai atsiduria šalia istorijos,
virsdamas klajokliu laike, kadangi į svetimą istoriją
įsijungti žmogui nėra galima:
galima svetimoje erdvėje gimti,
tačiau negalima į svetimą istoriją įgimti."

Prof. dr. Antanas Maceina laiške "Ateities" vyr. redaktoriui Kęstučiui Trimakui

TĖVYNĖ: Istorija, ne tik erdvė

Kokią įtaką individui turi visa tauta? Kokius pėdsakus pąlieka jam tautos praeitis, jos besitęsianti istorija? Kas atsitinka, kai jis palieka savo tautą?

Šiuos ir panašius klausimus svarstė prof. dr. Antanas Maceina savo užrekorduotoje paskaitoje "Asmuo ir istorija" Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime Detroite 1976 m. Padėkos savaitgaly. Paskaitos pagrindinė mintis autoriaus sutraukta laiške "Ateities" vyr. redaktoriui (žr. šio puslapio viršuj), o plati ištrauka pateikiama 328 psl.

Kai ne vieną išeivį lietuvį vilioja pasiteisinimai "nebėr prasmės" ar "man jokios naudos" prie tautiečių glaustis, ši tema pasidaro itin svarbi.

RYTŲ EUROPOJ: Remti religinę laisvę

"Laikas yra krikščionybės pusėje" — pareiškė JAV senatorius Clairbone Pell apie sovietų valdomus Rytų Europos kraštus: "Vieną dieną komunizmo nebebus. Tad reikia dabar išlaikyti tikėjimą gyvą".

Šis senatorius skatina JAV remti religinės laisvės pastangas Rytų Europoj. Kai į Vakarų pasaulio sąžinę vis labiau beldžiasi pavergtieji iš už Geležinės uždangos, tam šauksmui reikalinga vis stipresnė parama iš šiapus uždangos — ypač iš pačių išeivių.

Kadenciją baigianti Ateitininkų Sendraugių Sąjungos centro valdyba savo paskutiniame laiške visai teisingai nubrėžė vieną pagrindinių sendraugių darbų esant medžiaginę bei moralinę paramą persekiojamai katalikų Bažnyčiai okupuotoj Lietuvoj. ypač įtakingų kitataučių dėmesio atkreipimu į persekiojimus.

AMERIKOJ: Kur tikėjimo vaisiai?

Pagal naują Gallup apklausinėjimą, 94% suaugusiųjų amerikiečių sakėsi tikį Dievu, 69% — nemirtingumu, 38% — šv. Rašto pažodiniu aiškinimu, 31% — turėję religinių ar mistinių pergyvenimų, 34% — "atgimę iš naujo" savo gyvenimo pašventimu Kristui.

Atkreipę dėmesį į šiuos skaičius, ateistinį

humanizmą propaguojąs žurnalas "The Humanist" (1977, 1 nr.) atspausdino simpoziumą, kurio dalyviai atsakė, kad dėl šių statistikų nereikia jaudintis, nes jos gali būti netikslios, kad amerikiečių religingumas esąs paviršutiniškas, su laiku išblėsiąs ir dėl to neverta prieš religiją griežčiau kovoti.

Tenka pripažinti, jog šių statistikų liudijimo tikėjimo įtakos JAV viešajame gyvenime kaip ir nesimato. Tik ateitis parodys, ar jo įtaka sustiprės, įsipilietins, ar liks be įtakos gyvenime — bevaisė.

PRIEŠ MIRTĮ: Mistiniai pergyvenimai

Tame pačiame ateistinio "The Humanist" žurnalo numeryje Russell Noyes, Jr., teigia, kad dr. Raymond A. Moody knygoj "Life After Life" aprašyti prie mirties slenksčio buvusiųjų pergyvenimai (žr. "Ateitį", 1976, 8 nr., 271. psl.) neįrodo pomirtinio gyvenimo. Jis jųjų nenuvertina iki merdėjančiųjų kliedėjimo ar haliucinacijų, bet jas apibūdina, kaip mistinius pergyvenimus, turinčius nepaprastą įtaką bei vertę juos patyrusiems asmenims.

KUNIGYSTĖ: Pagal dekretą, ne moterims

Bendromis moterų ir vyrų pastangomis, episkopalų Bažnyčia neseniai patvirtino moterų šventinimus į kunigystę. Ir katalikų Bažnyčioj stiprėja balsai; pavyzdžiui, JAV vyskupų sušauktas JAV katalikų atstovų suvažiavimas Detroite pernai pasisakė už moterų šventimus.

Sausio mėn. Tikėjimo doktrinos kongregacija Vatikane išleido dekretą, paneigianti šventimus moterims katalikų Bažnyčioje, nes, pagal dekretą: 1. Kristus "buvo ir tebėra vyras", 2. apaštalais jis pasirinko vien vyrus ir 3. tokia yra "nenutrūkstanti tradicija" Bažnyčioje (dekrete visai nebuvo atsižvelgta į paties popiežiaus teologų komisijos sprendimą, kad šv. Rašte esminiai nėra nieko nei prieš, nei už moterų kunigystę).

Į dekretą reaguota įvairiai: vieni pritarė, kad šiuo laikomasi to, kas visada buvo; kiti, nepritariantieji, dekreto argumentus laiko vien istorijos aplinkybių sudarytos, Bažnyčioj įsigalėjusios vyrų galvosenos apraiška, kuri su laiku pasikeis. Tiesą pasakius, į moterų šventimus moterys palankiau žiūri negu vyrai, kad ir lietuvių tarpe, kaip tai vaizdžiai parodė 1975 m. "Ateities" anketa ("Ateitis", 1976, 6 nr. 201 psl.).

REIKIA: Baigusiųjų mokslus

Ateitininkų organizaciniame gyvenime nuolat pasigendama neperseniausiai mokslus baigusiųjų. Pasigedimas pagrįstas. Yra pavienai veikiančiųjų, bet didelė dalis stovi nuošaliai: išėję iš studentų, neprisijungia prie sendraugių (tokia beveik visų sendraugių skyrių patirtis; žr. J. Vaitkaus pranešimą "Ateitininkų Sendraugių Sąjunga, 1973 - 1976", "Ateitis", 9 nr., 338 psl.).

Kalbama, ar nereikėtų sudaryti jaunų sendraugių sąjungos, jaunų akademikų ar jaunų šeimų sambūrio — atskirai ar prijungus juos prie kitų sendraugių ar net prie studentų.

Vargu ar kas iš tų visų pasiūlymų išeis iki tol, kol susidarys branduolys tos kartos žmonių, įsitikinusių ateitininkų misijos ir jų pačių veiklos reikalingumu.

KONGRESAS: Jam pasiruošti

Ateitininkų Federacijos centro valdyba specialiu atsišaukimu (žr. šio "Ateities" nr. 33 psl.) visus idėjos draugus,-es kviečia IX Ateitininkų kongresui ruoštis bei jame dalyvauti.

Technikinę kongreso ruošos naštą neša, palyginant, nedidelė ateitininkų organizacijos dalis — Clevelando ateitininkai. Tačiau kongresui ruoštis reikia visiems prieš-kongresiniais svarstymais bei veikla pagal nurodytas tris veiklos sritis: 1. gyvoji dvasia — kelias į krikščioniškąjį atsinaujinimą (tam gairės jau nurodytos ankstyvesniu atsišaukimu; žr. "Ateitį", 1976, 7 nr., 234 psl.), 2. žvilgsnis į pavergtą tautą ir pagalba jai; 3. įnašas į kultūrinį - kūrybinį išeivijos gyvenimą.

"Jaunesnieji ir vyresnieji visi turėtų prisidėti prie kongreso idėjos sukūrimo ir asmeninio pasiruošimo šiai didžiai ateitininkijos šventei. . . tik mes patys ateitininkai — moksleiviai, studentai ir vyresnieji Clevelande, Chicagoje, Toronte, New Yorke ir kitur — galime ir turime sukelti didelį entuziazmą prieškongresinėje veikloje, kad ateitininkijos idealai ir mūsų visuotinis dalyvavimas Clevelando kongreso darbuose duotų didelių vaisių ateitininkijai ir visai tautai" (Justinas Pikūnas, "Drauge", sausio 22 d.).

Kęstutis Trimakas

TIESĄ LIUDYKIME KŪRYBA IR DARBAIS

Mielos idėjos sesės ir boliai,

Lietuvių tautinis atgimimas, buvo reikalingas, taip pat reikėjo ir antrojo mūsų tautos atgimimo — dvasinio, nes be jo grėsė naujas tautos ir jos šviesuomenės išsiskyrimas, kaip kad nutautimo laikais, kada nuo tautos atsiskyrė jos diduomenė bei bajorija.

Šiuo atveju buvo pasisavinta svetimoji kalba ir kultūra, gi atgimimo laikais nuo tikinčios tautos šviesuomenė skyrėsi nureligėdama ir ateistėdama. Šiam procesui kelią ryžosi pastoti 1910 m. su "Ateitimi" prasidėjęs Ateitininkų sąjūdis, 1975 m. sulaukęs jau 65 metų sukakties. Lietuvių tautos istorijos kelyje šis sąjūdis reikšmingas ypačiai dviem atžvilgiais.

Pirma, jis ėmėsi ugdyti Dievą tikinčią lietuvių šviesuomenę, taigi savo dvasia artimą tikinčiai lietuvių tautai. Tuo būdu ateitininkams pavyko liktis kartu su savo tauta ir kartu tautoje pagilinti pačią krikščionybę, paremtą ne tik gimtosios kalbos vartojimu, bet ir lietuviškomis tradicijomis bei papročiais. Religinis krikščionybės turinys gavo tautos dvasiai artimų lietuviškų lyčių, glaudžiai sutapusių su tautinio atgimimo siekimais. Vadinas, laimingu būdu buvo pagilinta bei sustiprinta ne tik tautos religinė, bet ir tautinė sąmonė. Tai akivaizdžiai matome šių dienų Sovietų Sąjungos okupuotoje Lietuvoje, kur Katalikų Bažnyčia yra ir religinė ir tautinė tvirtovė. Ten lietuvių tauta dabar gyvena Kristaus žodžiais: "Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas" (Jn.14,6). Kristų — tiesą liudija mus pasiekiantieji "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos", "Aušros" ir kiti pogrindžio leidiniai.

Iš kitos pusės, Kristaus — Kelio, Tiesos ir Gyvenimo, vykdymo didžiai pasigendame laisvajame pasauly. Pragmatinė pasaulinė politika remiama daugiausia ne tiesa, bet pataikavimu jėgai, smurtui, prievartai. Viešajame visuomeniniame gyvenime atleisti bet kokie moraliniai varžtai. Jaunuomenė ne auklėjama, bet jai siūlomas palaidumas ir malonumų ieškojimas bei tenkinimas. Iš gyvenimo stumte stumiamas bet koks idealizmas ir peršamas materialistinis savanaudiškumas "gyvenk sau, nesirūpink savo artimu" ir pan.

Tokių nuotaikų bangos užlieja ir mus, svetur gyvenančius

"Religinis krikščionybės turinys gavo tautos dvasiai
artimų lietuviškų lyčių, glaudžiai sutapusių
su tautinio atgimimo siekimais...
laimingu būdu buvo pagilinta bei sustiprinta
ne tik tautos religinė, bet ir tautinė sąmonė.
Tai akivaizdžiai matome šių dienų Sovietų Sąjungos
okupuotoje Lietuvoje, kur Katalikų Bažnyčia
yra ir religinė ir tautinė tvirtovė.

lietuvius. Užlieja ir pačius ateitininkus. Imame labiau pabrėžti savo skirtybes, ne jungiantį broliškumą. Tautinį solidarumą iškeičiame į tarpusavio kovas ir ginčus. Neapykanta, nepasitikėjimas, įtarinėjimai ir priekabių ieškojimas išstumia meilę, pagarbą, pakantą. Pavyzdžių nenurodom, bet juos matome visi, kas atviromis akimis stebime savo gyvenimą ir sielojamės savo darbų vaisiais bei ateitimi.Stebime su rūpesčiu, sielojamės skaudama širdimi.

Tačiau tai dar nereiškia mūsų pasimetimo ir sugniužimo. Veikia mūsų moksleivių, studentų bei sendraugių sąjungos, turime nemaža jaunučių. Eina "Ateitis". Surengiamos stovyklos. Nemaža ateitininkų atsakingai bei pareigingai dirba tautinėj mūsų Bendruomenėj, politiniuose mūsų veiksniuose, kitose mūsų organizacijose bei parapijose, savo kūryba reiškiasi mūsų literatūroj, muzikoj, dailės mene, moksle, redaguoja laikraščius bei žurnalus ir t.t. Savo įnašais jie reikšmingai turtina bendruosius mūsų religinius, kultūrinius, visuomeninius ir kitus lobynus. Bet visi jų įnašai būtų nepalyginti efektyvesni, jei dirbantieji bei kuriantieji ateitininkai turėtų ir visų kitų ateitininkų širdies ir talkos paramą ir paspirtį. Deja, neretai būna priešingai.

Nueitieji 67-eri metai mums liudija, kad ateitininkai visada savo paskirtį ir uždavinius atlikdavo, kai suvokdavo laiko reikalavimus ir į juos savo gyvenimu ir darbais atsiliepdavo. Jie išugdė ir davė Lietuvai katalikų religijos apaštalų ir kankinių. Lietuvai laisvės gynėjų, valstybininkų ir administratorių. Davė kultūrinikų ir mokslininkų. Jie siekė savo tautai tolerantiškesnių visuomeninių bei politinių papročių, stipresnio pareigos bei atsakomybės jausmo, bendrųjų pastoviųjų reikalų ir viešosios gerovės ryškesnio supratimo bei vertinimo. Ne jie vieni kalti, kad to mums didžiai trūko ir nebetrūksta.

Esame gyvoji Bažnyčios ir savo tautos dalis, tad mums turi rūpėti, kur mes randamės, kiek tebegyvas mūsų tikėjimas savo šūkiu "Visa atnaujinti Kristuje" ir jo vykdymu mūsų gyvenime. Pažvelkime į krikščionišką ir tautinę savo sąžinę ir padarykime jos sąskaitą. Labai tinkama proga — šie Ateitininkų kongreso metai, kada taip pat minėsime ir 50 metų sukaktį reorganizacinės Palangos konferencijos, padėjusios organizacinius pagrindus tada dar jaunai ir gyvenime savo vietos ieškančiai ateitininkų organizacijai.

Šių sukakčių proga į save ir į savo uždavinius iš naujo pažvelgti, giliau pamąstyti, entuziazmo bei ryžto pasisemti Ateitininkų Federacijos valdyba 1977 m. rugsėjo 1 - 4 d. Clevelande, Ohio, šaukia Ateitininkų IX Kongresą, kuriam rūpės:

1. Patikrinti Ateitininkų ideologijos principų taikymą gyvenamojo laiko reikalavimuose. Ateitininkiška dvasia turi mus lydėti nuo jaunystės aušros ligi senatvės saulėlydžio. Turime būti ta evangeliška druska, kuri išlaiko sveiką ir tobulina mūsų religinį bei tautinį gyvenimą. Tai turime visų pirma pradėti nuo savęs.

2. Atviru žvilgsniu matyti persekiojamą ir kenčiančią savo tautą. Jai užčiaupta burna, uždraustas laisvas žodis, ji geležine uždanga atskirta nuo laisvojo pasaulio laisvųjų tautų. Tad ieškosim sėkmingiausių būdų bei priemonių savo sesių bei brolių

kančioms mažinti, ištvermei stiprinti, vilčiai palaikyti. Tikėsim, kaip kad tikėjo Kristus Jeruzalės likimu: "Žmonės kris nuo kalavijo ašmenų ir bus išvaryti nelaisvėn į įvairius kraštus. Jeruzalę mindžios pagonys, kol baigsis pagoniškųjų tautų laikai" (Lk.21,24).

3. Domėtis tautine kultūra ir jos likimu išeivijoje. Priimdamas, ką gero sukuria kitos tautos, ateitininkas siekia likti taip pat kūrybiškai gyvas ir ugdo savos kultūros atžalas, palaiko kultūrines tradicijas. Jungdamas praeitį su ateitimi, jis siekia, kad kultūra, besiremianti tautine dvasia, gaivintų kiekvieno tiek asmeninį gyvenimą, tiek visuomeninę veiklą.

Tad mūsų Kongresas tebūna paskatinimas ieškoti jėgų bei kelių Visa atnaujinti Kristuje siekimams. Padarykime Kongreso metus Ateitininkų idealų gyvenimišku įprasminimu. Esame kviečiami visi!

Devintasis Ateitininkų kongresas, kaip minėjome, įvyks 1977 m. rugsėjo 1 - 4 dienomis Clevelande, Ohio. Prieškongresinė — studijinė programa prasidės ketvirtadienį, rugsėjo 1 d. per pietus. Oficialus Kongreso atidarymas bus penktadienį, rugsėjo 2 d. po pietų. Kongresą uždarysime sekmadienį, rugsėjo 4 d. vakare. Progamoje pramatoma paskaitos, simpoziumai, parodos, jaunųjų kūrybos vakaras, drama, religinės iškilmės.

Technikiniam Kongreso organizavimo darbui vykdyti Clevelande yra sudarytas platus komitetas, kuriam vadovauja Ateitininkų Tarybos pirmininkas kun. Gediminas Kijauskas, S.J., 18022 Neff Road, Cleveland, Ohio 44119 tel. (216) 531-4236.

Ryšium su kongresu susidarys visa eilė nemažų išlaidų, ypač pastatymas dramos veikalo, liečiančio dabartinę Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje, supažindinamą liet. katalikų Bažnyčios kronikose. Dramos veikalą rašo Algirdas Landsbergis, o šią dramą pastatyti yra sutikęs režisorius Jonas Jurašas.

Ne mažiau ateitininkų organizacijai reikalingos lėšos šios organizacijos įvairiems, sudėtingiems darbams, veiksmui — judėjimui sąjungose, įvairių leidinių pagaminimas ir t.t. Joks darbas nerieda pirmyn be finansinės paramos.

Šiem tikslams vykdyti Ateitininkų federacijos valdyba skelbia platų finansinį vajų. Jam vadovauti sudarytas Centrinis vajaus komitetas Chicagoje, kuriam vadovaus inž. Mečys Šilkaitis, 8134 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60629, tel. (312) 476 - 1449.

O paskirose vietovėse ateitininkai yra prašomi organizuoti lokalinius vajaus komitetus, palaikant ryšį su Centriniu komitetu Chicagoje. Ateitininkai labai gausiai ir dosniai remia visus lietuviškus darbus; su tokiu pat dosnumu šiais mums ypatingais metais paremkime ateitininkų veiklos laukus. Šito turime teisės tikėtis iš savo organizacijos narių.

Ateitininkų Kongresas yra vyriausias Ateitininkų Federacijos reikalų sprendėjas. Jį sudaro rinkti kongreso atstovai ir svečiai. Netrukus Ateitininkų Federacijos valdyba paskelbs Kongreso atstovų rinkimo taisykles. Dabar gi kviečiame visus ateitininkus ruoštis Knogresui ir jame aktyviai dalyvauti.

Ateitininkų Federacijos Valdyba

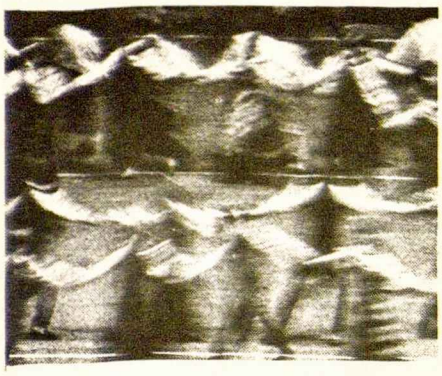

ASMUO IR ISTORIJA

Antanas Maceina

Ištraukos iš magnetofono juostelėn įkalbėtos paskaitos Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime 1976 m. lapkričio 24 d. Detroite. Paskaitos pilnas tekstas spausdinamas "Aiduose".

. . .Kuo gi yra būdinga dabartinė mūsų padėtis tremtyje? Ne kuo kitu, kaip klausimu: *Kas mes esame?* Tai mūsų tapatybės arba vadinamojo 'identiteto' klausimas. Jis kyla visiems — vis tiek ar būtume senosios ar jaunosios kartos. Kiekvienas, palikęs savo šalį, neišvengiamai klausia: *Kas gi aš dabar esu?*

. . . stipriai klystume,jei šią mūsų ieškomą tapatybę norėtume suprasti *metafiziškai.* Mes klausiame, kas esame, anaiptol ne tam, kad patirtume, ar esame tapatūs patys sau. Asmens tapatybė sau pačiam yra savaime aiškus dalykas, niekad nerandamas, kadangi niekad neprarandamas. Kiek žmogus yra Aš, tiek jis visados yra tas pat — nuo gimimo ligi mirties, o pagal tikėjimą ir po mirties.

. . .O vis dėlto mes šiandien savo tapatybės tiesiog aistringai *ieškome.* Ypač mūsų jaunimui ji yra pasidariusi aktuali, nes jis, augdamas bei bręsdamas, pirmiausia ir klausia, kas esąs. Tačiau ką tai reiškia? Ko gi mes iš tikro ieškome, klausdami, kas esame svetur? Ar šis ieškojimas yra tik tuščias metafizinis klydinėjimas? Pasiskaičius spaudoje mūsų jaunimo atoliepių, atsakyti į tai yra gana lengva: mes ieškome ne metafizinio santykio su savimi pačiais, bet *mūsų santykio su istorija.* Mūsų klausimas, kas esame svetur, yra esmėje klausimas, kuri istorija dabar yra *'mano istorija'.* Kitaip sakant, mes ieškome istorinės tapatybės, kurią tariamės esą praradę. Kol žmogus gyvena savoje šalyje, tol istorinė jo tapatybė yra jam taip lygiai akivaizdi, kaip ir metafizinė tapatybė: Lietuvoje aš esu lietuvis istoriškai, kaip kad pasaulyje esu žmogus metafiziškai. Tačiau atsidūrus svetur, istorinė tapatybė susvyruoja — pirmoje eilėje tiems, kuriems 'svetur' virsta 'tėvyne'. Nes istorinė būtybė žmogus yra ne abstrakčiai, o visiškai konkrečiai: *jo* istorija yra jo *tėvynės* istojija. Aš negaliu turėti savos asmeninės istorijos, kuri nebūtų išraiška mano tėvynės istorijos. . . Žmogus turi istoriją tiek, kiek jis yra suaugęs su erdve ir laiku, kuriuose buvoja. Jeigu tad, iškeliavęs svetur, padarau šį 'svetur' savo 'tėvyne', tai šioje 'svetur' istorija, atrodo ir turinti būti 'mano istorija'.

Bet kaip tik čia ir prasideda įtampa tarp asmens ir istorijos. Buvodamas tėvynėje, žmogus yra su ja *suaugęs* todėl, kad yra iš jos *išaugęs* — ligi pat neatmenamų laikų. Tarp jo asmens ir jo istorijos nėra plyšio; istorinė jo tapatybė yra jam savaime suprantama. Atsidūręs gi svetur, žmogus žino, kad jis į čią yra *atkilęs,* bet ne iš čia *kilęs,* net jeigu ir būtų čia gimęs. Nes biologinis gimimas dar anaiptol nėra istorinis žmogaus kilimas. Svetur žmogus visados buvoja *naujakurio būdu.* Jis yra čion atėjęs iš šalies, o ne išaugęs iš vidaus; čia nėra jo šaknų, o tik tuščia erdvė ir tuščias laikas, kuriame jis dar tik turi

įsišaknyti. Tačiau kokiu gi būdu svetimos erdvės ir svetimo laiko istorija galėtų būti dirva šioms šaknims leisti? Kaip galėčiau vadinti *sava* tokią istoriją, kurioje nesu dalyvavęs jokia prasme: nei kaip asmuo, nei kaip šeimos palikuonis, nei kaip tautos augintinis? Kokiu būdu esu 'istorinė būtybė', buvodamas svetur? Štai klausimai, kurie įaštrina ir net įskaudžia istorinę mūsų sąmonę; mūsų jau ne kaip žmonių apskritai. gyvenančių dvidešimtajame šimtmetyje, bet kaip lietuvių. atsidūrusių išskirtinėje tremties būklėje. Todėl formulė 'asmuo ir istorija' klausia ne tik žmogaus istoriškumo, bet ir *lietuvio* istoriškumo.

. . .Istorija, kaip tautos praeitis, gyvenanti jos atmintyje dabarties pavidalu, anaiptol nėra psichinis vaizdas, kaip tai esi individualinės atminties atveju. Tai objektyvus *kultūrinis pavidalas,* įprastas vadinti *tradicija.* Neretai — net ir mūsų pačių — tradicija yra suprantama gana siaurai, būtent: kaip atgyvenę papročiai. Iš tikro gi tradicija yra žymiai platesnė sąvoka. Žodis 'tradere' reiškia ne tik 'papasakoti', 'pranešti', ar 'dėstyti', bet ir ką nors 'patikėti', 'pavesti', testamentu 'palikti'. Ir štai šia pastarąja prasme tradicija ir sudaro tautos atminties turinį. *Praeitis susiklosto tautoje, kaip testamentinis palikimas,* vis iš naujo perteikiamas ateinančioms kartoms, kurios jį papildo savo įnašu taip, kad tradicija virsta nepertraukiama kultūrinio tautos lobio kūryba. Tradicija yra ir veiksmas ir išdava kartu. Kaip veiksmas, ji apgaubia visas buvusias, esamas ir būsimas kartas. Kaip išdava, ji pripildo turiniu laiką ir padaro jį nebepraeinantį, nes kultūrinis žmogaus kūrinys nenyksta pačia savo esme. Kultūrinis kūrinys gali būti sunaikintas iš viršaus, bet jis nesudyla pats iš savęs. Tradicija užtat ir yra susigrąžintos praeities laidas, kad ši praeitis paliks dabartinė. Šia prasme tradicijai priklauso visa, ką tauta yra sukūrusi amžiais: pasakos, dainos, šokiai, dailė, visuomeninio santykiavimo lytys, jos literatūra, jos filosofija, jos religija, o svarbiausia jos *kalba.* Būdama žmogaus santykio su pasauliu įkūnijimas, kalba neša su savimi tautos pasaulėjautą ir net pasaulėžiūrą, kuri reiškiasi regimai visais tautinės kultūros pavidalais, tarsi šie būtų tik kalbos atmainos. Kalbos mokslininkas ir filosofas J. Lohmannas, savo jaunystėje lankęsis Prienuose, kad pramoktų lietuviškai, drąsiai teigia, kad "istorija gali būti suprasta tik kaip kalbos istorija". Tiriant kalbos praeitį, yra tiriamas tautos būvio būdas. Pasisavinant kalbą, yra pasisavinamas šisai būdas: *istorijoje mes buvojame taip, kaip kalbame.*

. . .Kaip istorinė būtybė, žmogus yra gimęs ne tais ar kitais metais: jis yra pagimdytas ilgų amžių kultūrinio vyksmo arba tradicijos. Kaip istorinė būtybė, žmogus ir nebuvoja tik savyje: jo būvis yra visos tautinės tradicijos plotis. Galop kaip istorinė būtybė, žmogus nė nemiršta dingimo prasme: jis gyvena tuose, kuriems perteikė tautos palikimą — savo vaikuose, savo mokiniuose, savo darbuose.

. . .Nebenorįs ar nebegalįs grįžti tėvynėn, žmogus istorijos atžvilgiu paprastai elgiasi dvejopai: arba *įsikabina* į savo tėvynės praeitį, kurią išsinešė iškeliaudamas, arba *ieškosi* ateities svetimo krašto istorijoje, kurią tariasi atradęs kaip savąją.

Pirmuoju atveju jis teregi tai, kas jo tėvynėje yra buvę jam išvykstant. Jo tėvynės praeitis yra jam gyvai akivaizdi bei dabartinė, tačiau tik *praeitis.* Tėvynės ateitis kuriasi, išvykėliui nebedalyvaujant, todėl ji ir nėra jam sava. Sakysim: rusinamos ir komunistinamos Lietuvos ateitis nėra *mūsų,* svetur gyvenančiųjų, ateitis, todėl mes ja ir kratomės, kaip kratėsi sovietinės Rusijos ateitimi rusai — išeiviai po pirmojo pasaulinio karo. Tačiau kaip tik todėl išvykėliai ir atsiduria *šalia* tėvynės istorijos, kadangi, kaip jau sakėme, istorija nėra tik praeitis, bet ir ateitis, mūsų užmojais atkelta į dabartį. Be abejo, ir gyvenantieji svetur turi užmojų tėvynės atžvilgiu, kartais net labai plačių. Deja, šie jų užmojai nėra tėvynės vykdomi, todėl lieka neistoriniai, kaip neistoriniai esti gryni lūkesčiai bei svajingos viltys: tėvynės ateities tokie užmojai neapipavidalina. *Svetur gyvenančiųjų žmonių istorija yra netekusi ateities matmens,* todėl pasidariusi dažniausiai *konservatyvi:* išlaikyti — conservare — tai, kas išsinešta. Kūryba ateičiai čia sumažėja ligi skurdaus laipsnio, kadangi ši kūryba eina visai kita — dažnai net priešinga — kryptimi, negu tėvynėje:. ji nevirsta tėvynės ateities užuobėga. Ateities netekimas todėl ir nuistorina svetur gyvenančiųjų būvį, paversdamas jį seniena, turinčia, tiesa, praeitį, bet nebeturinčia ateities; esančia istorijoje, bet nebe istorija, vadinasi, gyva srovė, einanti iš praeities į ateitį.

Konservatyvi išvykėlių būsena pažadina savo priešingybę: *nusigrįžti nuo tėvynės praeities ir regėti savą ateitį svetimo krašto istorijoje; prarastą ateitį tėvynėje pakeisti ateitimi svetur. Tai paprastai esi jau išeivių vaikų ar vaikaičių nuotaika, kurią gražiai yra nusakęs vienas mūsų tautietis savame laiške Europos bičiuliams: "Amerika, suteikusi mums materialinę gerovę, atima mūsų vakus". Mūsų atveju šie žodžiai tinka ne tik Amerikai, bet ir visiems kraštams, kuriuose gyvenama lietuvių: vis šie kraštai atima mūsų vaikus. Tai skaudūs žodžiai — ne tik psichologiškai ir gal net ne visų pirma* psichologiškai. Nes kad vaikai neina tėvų keliais, kad jie mėgina, kaip anas tautietis toliau rašo, atsiplėšti nuo tėvų idėjų ir jų gyvenimo principų, yra visiškai suprantama, pateisinama ir net būtina: kitaip nebūtų jokios kultūrinės pažangos. Anų

"Praeitis susiklosto tautoje, kaip testamentinis palikimas,
vis iš naujo perteikiamas ateinančioms kartoms, kurias ji papildo savo įnašu
taip, kad tradicija virsta nepertraukiama kultūrinio tautos lobio kūryba".

žodžių tragika slypi ne tėvų sielvarte, kad vaikai nesą tokie, kokie yra tėvai; *tikroji tragika slypi pačiuose vaikuose,* būtent: jų savęs apgaulėje, kad jie galį tapti istoriniai svetimos istorijos dėka. Posakis "Amerika atima mūsų vaikus", objektyviai žiūrint, *nusako asmens iškritimą iš istorijos apskritai ir jo virtimą klajoklių laike.* Kaip esama klajoklių erdvėje valkatos, perėjūnai, klajūnai — , taip esama ir klajoklių laike. Tai žmonės, iškritę iš savo istorijos ir neįžengę į svetimą istoriją, kadangi įžengti į istoriją iš viso neįmanomą. *Istoriją galima kurti, bet jos negalima primti,* tarsi ji būtų ne kultūrinė tradicija, o tik teisinė pilietybė. Užtat posakis "Amerika atima mūsų vaikus" yra tragiškas patiems šiems vaikams: *Amerika atima juos iš tėvų, bet ji nepasiima jų sau.* Ji palieka šiuos vaikus tuščio laiko matmeyje, padarydama juos žmonėmis be istorijos, vadinasi, tikrai klajokliais istorijos atžvilgiu.

. . .Gimimas pats vienas, kaip sakyta, dar neįjungia žmogaus į istoriją: tai padaro tik kultūrinė krašto tradicija. Betgi ar svetimo krašto tradicija yra *mano* tradicija? Ji nėra pagimdžiusi mane kaip istorinę būtybę; jos praeities šimtmečiai nėra man dabartiniai, nors aš jų turinį ir išmokčiau iš istorijos vadovėlio. Nes išmokti galima kiekvieno krašto istoriją, tuo anaiptol nepadarant šios istorijos *mana* istorija. . . Svetimo rašto praeitis niekad nevirsta istorinio mano būvio sudedamąja dalimi todėl, kad aš šios praeities nekūriau jokia prasme ir jokiu atžvilgiu: ji nėra mane įpareigojusi ar užangažavusi; jos akivazdoje aš galiu laikytis tik abuojai; jos garbė ar gėda nėra mano garbė ar gėda; aš nesijaučiu už ją atsakingas nei teigiamai, nei neigiamai; manęs nedžiugina jos laimėjimai ir neslegia jos kaltės. Svetimo krašto praeitis nėra *gyva* srovė, kuri būtų mane atnešusi į mano dabartį ir dabar ruoštųsi nešti mane ir į ateitį. Mane atnešė visai kita srovė, būtent: *mano tėvų krašto praeitis.* Tai ji yra tikroji istorinio mano būvio versmė. Tačiau aš ją, iškeliavęs ar gimęs svetur, paneigiau bei pamiršau ana minėta tautinės atminties prasme.Todėl darbar ji manęs mano svetimoje dabartyje ir nelaiko, kadangi ji šioje dabartyje negyvena: *svetimo krašto* dabartis nėra mano tėvų krašto praeities buvojimas. Lietuvos praeitis neglūdi Amerikos ar Brazilijos dabartyje. Visa tai reiškia, kad, apsisprendęs bei pasiryžęs kurti savą ateitį, remdamasis svetimo krašto istorija, aš *istorijos kaip tik netenku,* kadangi neturiu versmės, iš kurios ši istorija plauktų. Savo tėvų krašto praeitį paneigiu savo apsisprendimu, o svetimo krašto *praeities* neprisiimu savo nedalyvavimu joje. Nė viena tad praeitis nėra *mano* praeitis: savoji prarasta valingai, svetimoji nerasti savaimingai. Neturėdamas gi praeities, esu klajoklis laike, galėdamas tik bastytis tarp dviejų istorijų, kurios abi man nepriklauso ir kuriose aš esu tik perėjūnas.

Nėra abejonės, kad šitoks *istorinis nomadizmas* įtaigauja žmogaus kaip asmenybės išsivystymą bei brendimą *neigiama prasme.* Klajoklis laike virsta nepajėgiu valdyti laiko. Gal dėl to J. de Maistre ir yra metęs savotišką prakeikimą žmonėms, palikusiems tėvynę: "Išeivija nieko negali ir nieko nereiškia — ne peut rien et ne vaut rien". Ir iš tikro! Išsijungti iš savo tėvų tradicjos ir negalėti įsijungti į svetimo krašto tradiciją reiškia suskaldyti save patį ir psichologiškai ir doriškai. Tėvų krašto praeities atžvilgiu toks asmuo virsta *atkritėliu;* svetimo krašto atžvilgiu jis virsta *pataikūnu,* atkritėliu todėl, kad paneigia tai, kas iš tikro *yra jo;* pataikūnu todėl, kad meilinasi tam, kas *nėra jo.* O tai niekad nevyksta be gilaus sąžinės sankričio su pačiu savimi. Atrodo, kad kaip tik čia ir glūdi giliausia priežastis, kodėl mūsų jaunimas taip aistringai ieško savo tapatybės arba 'identiteto': šis ieškojimas turįs užgrįsti atsivėrusį dvasios plyšį ir nuraminti atbudusią sąžinę. Santykis tarp asmens ir istorijos yra skaudžiausia išeivių vaikų ir vaikaičių problema.

Tačiau ši problema tegali būti išspręsta, ne tapus žmogumi be istorijos, vadinasi, ieškantis savos ateities svetimoje istorijoje, o tik įsiglaudus į istoriją, kurią nuoširdžiai, vadinasi, pačiomis savo dvasios gelmėmis, galiu *vadinti sava istorija.* O kurią istoriją aš galiu šitaip *vadinti,* man nurodo ne nauda, ne mada, ne poaukščio siekis, bet tai, kas mane amžių eigoje yra atnešę į dabartį, nes esu, liaudiškai kalbant, 'ne iš kelmo išspirtas', vadinasi, atsiradęs nesąryšingai, o amžių išnešiotas ir pagimdytas kaip istorinė būtybė. Mano sąsaja su praeitimi yra manoji 'egzistencialija', kurios netekęs atkrintu į taško buvojimą: istorijos gyva srovė teka tuomet pro mano šalį. Šitoks *savos* praeities pažinimas ir pripažinimas yra vienintelis kelias išlikti žmogui istorine būtybe, negyvenant savoje tėvynėje. Svetima praeitis tokios galimybės sukurti negali, todėl ja vaduodamasis, asmuo ir nuistorina pats save, tapdamas arba vienišius, arba pasinerdamas į tokių pat beistorinių asmenų pilką bevardę minią. Tik aiški bei ryžtinga *savos istorijos* — jos praeities ir jos ateities — sąmonė išgelbsti asmenį iš šio žudančio klystkelio. Tik ši sąmonė parodo tikrąją asmens tapatybę arba 'identitetą' kaip nenutrūkstamą jo santykį su savo praeitimi. Užtat 'identiteto' klausimas ir tegali būti išspręstas, tik man apmąstant savo santykį su *mana* istorija. Ir niekas mums šiuo tarpu nėra tiek aktualu, kaip toksai apmąstymas — viešas ir asmeninis.

Nuskyniau ramunės žiedą

VITALIJA BOGUTAITĖ

Vitalija Bogutaitė neseniai išleido tretįjį savo poezijos rinkinį "Po vasaros". Šiame "Ateities" numeryje eilėraščiai paimti iš to rinkinio. 52 psl. spausdinamas Kazio Bradūno žodis tos knygos sutiktuvėse. Pirmoji poetės knyga, "Veidrodis Jūros dugne", pasirodė 1960 metais, antroji, "Lietus ir laikas" — 1969 metais.

•

Paėmęs veidrodį, žiūrėki į save,
kol tavo akys susilies su veidrodžio akim,
kol tavo lūpos kalbės veidrodžio lūpom.
Tada abu galėsim ramiai sakyti:
mes esam du ir vienas,
mes esame vienas ir du.

•

Nuskyniau ramunės žiedą
ir būriausi laimę:

Myli, nemyli.
Myli, nemyli.

Ir pasidarė be galo liūdna,
kai į mane pasižiūrėjo
geltona galvutė —

Tad tik supratau,
kaip skaudžiai
sužeidžiau.

•

Susigeria į mane,
kaip į sudžiuvusį medį,
vakardiena
ir kankinasi,
negalėdama ramiai
užmigti.

Susigeria į mane,
neatsiskleidęs rytojus,
ir blaškosi,
kaip paukštis,
pažeistas audros.

Tik aš kažko dar
laukiu.

•

Pareinu be žingsnių,
be garso.
Praveriu duris ir sveikinu
senąjį miestą,
brolį akmenį
ir sesę ramunėlę.

Perskrendu be sparnų.
Verkiu be ašarų.
Brendu rasotom pievom
nesušlapdama.
Skinu žiedą,
nesužeisdama
senos motinos
obels.

Ir vėl išeinu,
kaip atėjau —
trapia žolės viršūne,
lengvu vėjo šlamėjimu,
žalia obels šakele,
kad galėčiau sugrįžti
į saldžią vėsumą.

•

Laikausi tvirtai įsikabinus,
kad lietus nenuplautų,
kad srovė nenuneštų.

Laikausi įsikabinus
ir jaučiu,
kaip gaivinantis
pavasario lietus
nubėga liemeniu.

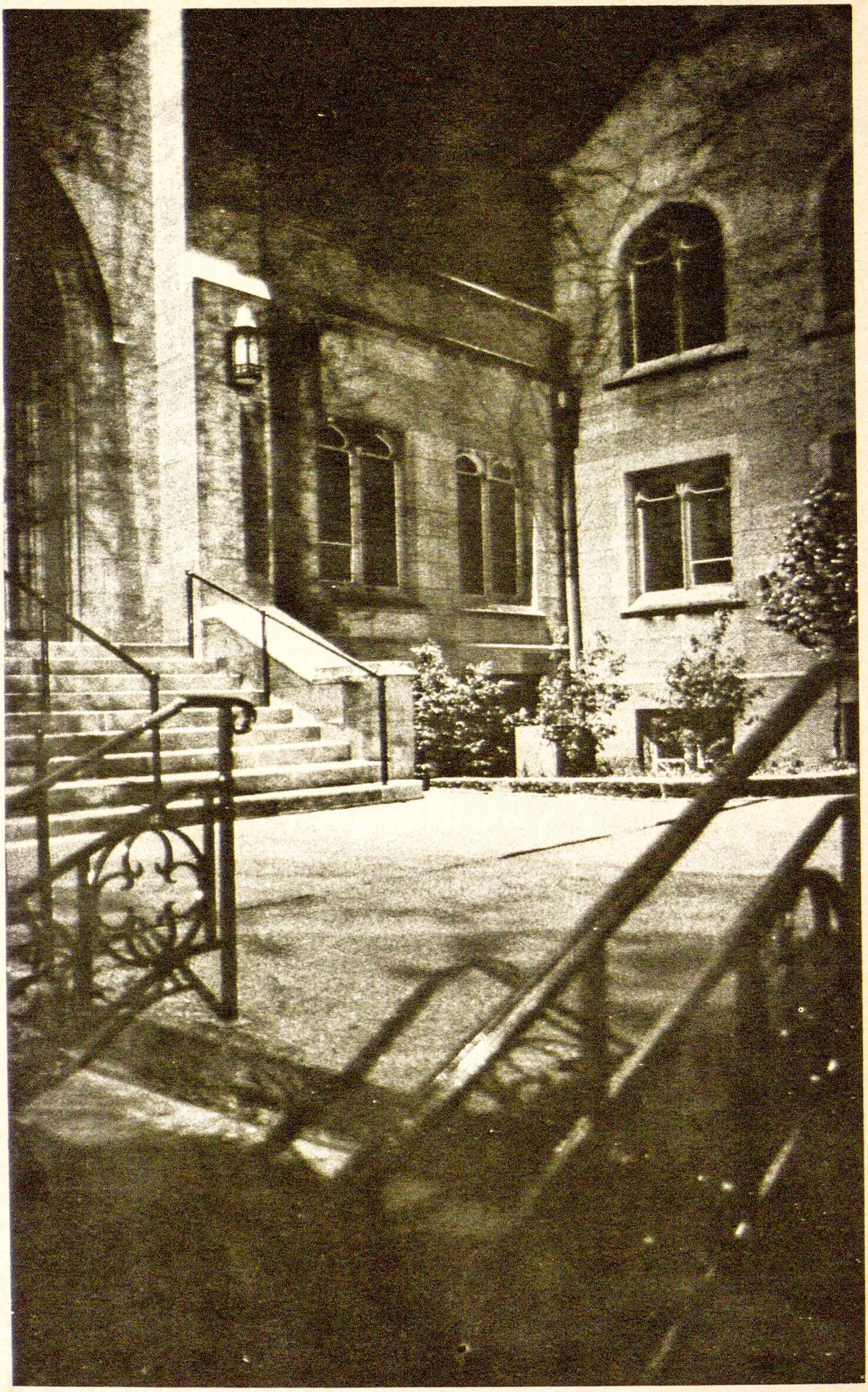

SKIRTINGI ŽVILGSNIAI Į TĄ PAČIĄ BAŽNYČIĄ

Jurgis Šarauskas

Kun. Jurgis Šarauskas yra Studentų Ateitininkų Sąjungos ir Lipniūno moksleivių kuopos dvasios vadas; vikaras šv. Atanazijaus parapijoje Evanstone, Ill.; dėsto metodistų Garrett teologinėj seminarijoje ir pats gilinasi organizavimo moksluose Northwestern universitete, besiruošdamas doktoratui.

Gyvename nuostabiame amžiuje, pilnam technikinių stebuklų, pakeitusių mūsų gyvenimą, o kartais ir mūsų vertybes. Džiaugiamės įvairiais elektroniniais išradimais, gėrimės skrydžiais į tolimąsias erdves ir esame neretai užburti, stebėdami televizijos įvykius, tuo metu vykstančius kitame pasaulio gale. Šie pakitimai atsirado, palyginti, taip greitai, kad net kai kurie yra susirūpinę mūsų pajėgumu prie jų prisiderinti. Esame perspėjami vengti vadinamo ateities sukrėtimo. Bet mes gerai žinome, kad žmogus yra labai prisitaikantis tvarinys. Mes esame jau tiek prisitaikę, kad retas kuris iš mūsų apsieitų be elektroninių įtaisų.

Taigi tuo atveju net ir keista, kad esame mažiau linkę pristaikyti prie Vatikano II-jo pakitimų. Norėčiau pridurti, kad nerimasčio, sukelto bažnytinio pakitimo, buvo tikėtasi, nes, mano manymu, tai kyla iš mūsų pažiūrinės sąvokos ir mūsų pažiūros, liečiančios Bažnyčią.

Šiandien ne tik mūsų gyvenimo būdas kitoks, mes patys esame kitokie. Jau ne tie laikai, kai kunigas buvo vienintelis kaime išminties šaltinis. Šiandieninis pasaulietis išsimokslinęs, sugebąs sveikai ir rimtai visa pamąstyti net iki to, kad jau nebegali, norom ar nenorom, būti paprastu sekėju. Šiandien pasauliečiai reikalauja nuolatinės informacijos, kad galėtų patys daryti savus nuosprendžius; jie reikalauja balso, kad galėtų turėti įtakos kitų nuosprendžiams. Visgi nėra abejonės, kad daugelis jų yra arba buvo nusistatę prieš bažnytinius pakeitimus. Gal būt, panagrinėjus mūsų bažnyčios sampratą, galėsime geriau suprasti priežastis, privedusias prie vadinamos tikėjimo krizės.

Bet kuriai visuomenei, kuri remiasi savo narių ištikimybe ir pasiaukojimu, yra reikalinga, kas ją apjungtų. Pasauliniame gyvenime mes gerai atpažįstame amerikietiškąjį erelį, lietuviškąjį vytį, prancūziškąjį fleur de lis. Šie atvaizdai mumyse sukelia karžygišką drąsą; jie suintensyvina pasitikėjimą ir pasiaukojimą, jie įtaigauja mūsų pažiūras bei veiklos gaires. Iki tam tikro taško tokie atvaizdai atlieka savo užduotį, nes padaro mus tuo, kuo jie siūlo mums būti.

Taip pat ir su religiniais atvaizdais. Viena prasme, atvaizdai, kuriuos naudojame ryšium su Bažnyčia, verčia mus tapti tuo, ką įvaizdžiai sugestijuoja. Vadindami save Kristaus Kūnu, pavyzdžiui: mes pabrėžiame vienybę ir, tai įgyvendindami, mes dar daugiau susivienijam. Šiandien tai, ką daugelis vadina tikėjimo krize, tam tikra prasme yra įvaizdžių krizė, o mūsų sparčiai kintančiam laikotarpyje įvaizdžių krizės galima tikėtis. Tuo tarpu kai tradiciniai įvaizdžiai praranda savo sąlytį su žmonėm, naujieji įvaizdžiai kol kas dar neturėjo pakankamai laiko pilnai įaugti.

Mes esame taip įpratę naudotis įvaizdžiais, kad kartais mes juos priimame, visai neatpažindami to modelio, kurį tam tikras įvaizdis reprezentuoja. Gerai žinome, kad vienu metu Prezidentas Fordas buvo futbolo komandos narių, tad tuo pačiu mes esame patenkinti, kai futbolo rungtynių terminai yra naudojami, išryškinant jo administracijos veikimą, operavimą. Komanda susideda iš įvairių asmenų su paskirtom užduotim to paties tikslo — laimėti.

Kitos prezidentinės administracijos yra dirbusios vadovaudamosi militariniu modeliu. Biznio organizacijos dažnai veikia šeimos modelio gairėm (visi nariai dalinasi džiaugsmais, pasisekimais bei nusivylimais).

Modeliai yra naudojami beveik kiekvienoje organizacijoje arba bendruomenėje. Tą patį randame Bažnyčioje.

Bažnyčios modeliai siekia išryškinti bažnytines paslaptis, naudodamiesi bibliniais bei teologiniais įvaizdžiais. Veik 2000 metų esame kalbėję apie Dievo Namus, Jo žmones, Jo bandą, tiesos stulpą, Kristaus nuotaką. Taigi visi didieji rašytojai, teologai, filosofai, popiežiai ir šventieji bažnytinėj istorijoj yra kalbė-

ję įvaizdžiais. Įvaizdžių galia pasireiškia tuo, kad jie įstengia suteikti gilesnę prasmę, kurią suvokiame savo esybės gelmėse. Įvaizdžiai gali perkeisti mūsų sampratą, pakeisti mūsų vertybes, praplėsti mūsų pastabumą, nes mes juos suvokiam ne vien intelektualiai, bet ir sava vaizduote. Religiniai įvaizdžiai, naudojami Biblijoje, mūsų patirtis suveda į fokusą. Mūsų visas asmuo yra paveiktas šių įvaizdžių, nes jie sudaro Bažnyčis mokymų bei liturgijos pagrindą.

Teologai naudoja įvaizdžius, norėdami geriau suprasti tikėjimo paslaptis ir tuo būdu geriau suprasti bažnytines paslaptis. Įvaizdžiai sugretina tai, ką mes jau žinome arba manome žiną. Bažnyčioje įvaizdžiai yra priimami, jei juose randami daugiau bibliniai bei tradiciniai duomenys, jei jie sutampa su tuo, ką patirtis ir istorija atskleidžia apie krikščionišką gyvenimą. Evangelijoje randami palyginimai su augimu, pvz., garstyčio sėkla ir raugas buvo vertinami, nes jie sutampa su krikščionių bendruomenės pergyvenimais nuo jos įsikūrimo, kad visur ir visuomet ji augo ir plėtės, nesustabdoma nei vidinės, nei išorinės opozicijos. Taigi yra įmanoma Bažnyčiai keisti savo išvaizdą ir dydį, nesuardant savos individualybės. Nuolatinis teologijos darbas yra pabrėžti bei iškelti tai, kas anksčiau nebuvo akcentuota. Todėl skirtingi įviazdžiai buvo naudojami skirtingais Bažnyčios laikotarpiais, pabrėžiant skirtingus krikščioniško gyvenimo aspektus.

1943 m. popiežius XII suteikė mistinio kūno įvaizdžiui pusiau kanoninį statusą. Vėliau tame pačiame dešimtmetyje teologai, susekę šio modelio kai kuriuos trūkumus, bandė juos atitaisyti, remdamiesi kitais modeliais. Vatikano II suvažiavimas savo Konstitucijoje plačiai naudojosi Kristaus Kūno ir Sakramento modeliais, bet pagrindinis modelis buvo Dievo Žmonės. Šis palyginimas apibūdino Bažnyčią tinklinės sistemos sąvoka, kurioje vyrauja tarpuavio bendravimas ir Bažnyčios bendruomenė. Po Vatikano suvažiavimo net kiti Bažnyčios modeliai yra pradėję rungtis dėl dėmesio. Perėjimas nuo vieno modelio prie kito yra pilnas sunkumų, kylančių iš naujojo modelio atneštų įvaizdžių, retorikos, vertybių, tvirtinimų, įsipareigojimų ir pirmenybių. Naujasis modelis kartu net atneša tam tikrą kiekį išskirtinio dėmesio reikalaujančių problemų. Modeliams besikeičiant, žmonės staiga pasijunta, lyg žemė jiems išsprūdusi iš po kojų, nes vienas modelis pabrėžia vieną ypatingą Bažnyčios savybę, antrasis modelis pabrėžia visai kitą. Tad nereikia stebėtis, kad šiuolaikinėj Bažnyčioje, įsiūbuotoj daugelio modelių pakeitimų, mes randame poliarizacijos, savitarpio nesusipratimo, stokos susikalbėjimo, frustracijos ir nusivylimo reiškinių.

Keičiantis Bažnyčios modeliams, Bažnyčia pergyvena panašius sunkumus, kaip General Motors bendrovė. Kasmet, keičiant automobilių modelius, reikia nemažai padaryti pakeitimų fabriko mašinerijoje. Vienu metu GM svarbiausia buvo gaminti patogias mašinas, vėliau daugiau akcentavo automobilių saugumą, o dabar jau pabrėžiama oro švara bei ekonomija. Taip yra ir su religiniais modeliais. Vienu metu Bažnyčia akcentavo institucines bei juridines savybes. Šiandien mes akcentuojam tarpasmenines tarnybines Bažnytines savybes, tikinčiųjų broliškumą. Mūsų modeliai skiriasi nuo GM modelių. GM sugeba sukurti modelį, kuris tuo pačiu metu yra patogus, saugus ir orą mažai teršias, bet Bažnyčia dar nesuradus vieno modelio, kuris sujungtų visas mūsų sampratas. Visi mūsų modeliai turi stiprybių; visi turi silpnybių. Kiekvienas palieka daugelį neatsakytų klausimų, nors kiekvienas suteikia tam tikrą įnašą.

Bažnyčioje yra bent penki pagrindiniai modeliai, kurie dar iki šio dienos yra aktyvūs. Šie modeliai yra pilniau apibūdinti knygoje 'Models of the Church", parašytoj A. Dulles, iš kurios esu nemažai pasisėmęs žinių. Kadangi modelis valdo ir iki tam tikro laipsnio nustato elgimąsi, supratimas šių modelių yra būtinas, norint patirti įvairias sampratas, liečiančias Bažnyčią. Jei esu teisus, teigdamas, kad dalis dabartinės kontroversijos yra kilus iš mūsų skirtingų sampratų apie Bažnyčią, tai galima teigti, kad supratus visus dabar veikiančius modelius, būtų įmanoma suartėti, bendrai norint suprasti bažnytinę paslaptį.

Institucinis modelis

Šiandien randame daugelį katalikų nepatenkintų bet kuriuo modeliu, išskyrus sukurtą Roberto Bellarmineo. Jis teigė, kad viena ir tikra Bažnyčia yra bendruomenė žmonių, kartu suvestų to paties krikščioniškojo tikėjimo, išpažinimo ir sujungtų komunijoje tų pačių sakramentų po ta pačia teisėtų klebonų valdžia, o ypač po vienu Kristaus vikaru žemėje — Romos popiežium. Šis teigimas susideda iš trijų elementų: išpažinimo tikrojo tikėjimo, komunijos ir sakramentų ir paklusnumo įteisintiems klebonams. Tarp antireformacijos ir 1940 metų Bažnyčia išimtinai buvo suprantama, kaip pasaulinės valstybės analogija iki to taško, kad šis modelis praktiškai tapo vieninteliu Romos Katalikų pasaulyje. Gal atsimenate, kaip mokykloje per katekizmo pamokas seselė ar vienuolis nupiešdavo piramidę, kurios viršūnėje popiežius, po juo kardinolai, vyskupai, dvasiškiai ir t.t. Pačioje apačioje buvo žmonės, tikintieji. Tai buvo lyg mažėjančio autoriteto modelis, kuriame buvo galima rasti visas natūralios visuomenės savybes, tik su viena išimtimi, būtent, tobulybe, nes laikoma, kad Bažnyčia yra tobula visuomenė.

Ši Bažnyčios samprata yra institucinė; ji pirmoje vietoje aptaria Bažnyčią, naudodama jos akivaizdžius elementus. Ši samprata principiniai kalba apie Bažnyčios pareigūnų galias ir teises. Ši kraštutinė pažiūra tampa institucionalizmu, arba sistema, kur institucinis elementas yra laikomas pirminiu. Be abejo, institucinis elementas yra Bažnyčiai reikalingas.

Bažnyčiai reikia pastovių organizacinių elementų, nes kitaip būtų sunku sujungti įvairių tautybių žmones į vieną glaudžiai susijusią bendruomenę, kurioje gyvuotų tvirti nusistatymai, pasiaukojimas ir viltis. Jinai negalėtų efektingai tarnauti žmonijai be patikimų pareigūnų ir teisėtai priimtos procedūros. Priimti Bažnyčios institucinį elementą kaip pirminį, vis dėlto reikėtų deformuoti tikruosius Bažnyčios pagrindus. Čia prisimename, kad Vatikano II-sis suvažiavimas buvo labai atsargus, aplenkdamas tokio pobūdžio kraštutinį autoritetą. Katalikų teologija buvo, daugiau mažiau, apsišvarinus nuo institucionalizmo iki Viduramžių galo ir ypač antireformacijos laikotarpyje, kada teologai sukilo ginti popiežių ir hierarchiją nuo užpuolimo. Institucionalizmo pažiūra pasiekė viršūnę 18 šimtmečio gale Vatikanui skelbiant: "Mes mokom ir deklaruojam Bažnyčią, turinčią visas tikros visuomenės žymes. Bažnyčia nėra nei dalis, nei narė jokios kitos visuomenės ir nemaišoma jokiu būdu su kitom visuomenėm. Jinai yra tiek tobula savyje, kad skiriasi nuo kitų žmonijos visuomenių ir stovi atokiai viršum jų."

Šiame instituciniame modelyje bažnytinės galios ir funkcijos yra skirstomos į tris dalis: mokytojavimą, šventinimą ir valdymą. Mokytojavimo funkciją vykdo oficialūs mokytojai — vyskupai, kurie, sakoma, turi specialų tiesos įkvėpimą ir kurie perduoda šį mokymą tikintiesiems. Šventinimo funkcija yra pagrindiniai popiežiaus ir vyskupų rankose; jiems į pagalbą ateina kunigai ir diakonai, lyg kokie inžinieriai, atidarydami ir uždarydami vožtuvus malonių tekmei. Valdymo funkcija taip pat yra hierarchijos rankose. Jie valdo kaimenę pastoraliniu autoritetu, o būdami Kristaus vicevaldininkais, jie leidžia naujus įstatymus ir nurodymus prieš nuodėmingą grėsmę. Šis Bažnyčios institucinis modelis nėra nei demokratinis, nei reprezentacinis; galios visuma sukaupta hierarchijos rankose.

Šio Bažnyčios institucinio modelio nariais tampa tie, kurie pripažįsta patvirtintas doktrinas, dalyvauja teisėtuose sakramentuose ir atsiduoda teisėtai skirtiems klebonams. Šiame modelyje yra veik būtina visiem, kad narystės požymiai būtų laikomi akivaizdžiai, nes šis modelis išskirtinai užsiėmęs tuo, kas matoma. Ballarmine teigė, kad, nors tikrojo tikėjimo išpažinimas yra būtinas, jis nėra tas pat kaip tikėjimas, kuris yra nematomas ir tokiu neįmanomas patvirtinti. Taigi jeigu žmogus teigia, kad esąs tikintis, bet giliai širdyje netiki, jis būtų, pagal Ballarmino modelį Bažnyčios narys; o žmogus, kuris giliai širdyje tiki, bet viešajam gyvenime neišpažįsta savo tikėjimo, yra jau už vartų, todėl prarastas. Priklausą šiam modeliui yra tik jo nariai; rūpestis kitais sukas tik apie jų atvertimą ir atvedimą į šį modelį.

Šioji institucinė pažiūra į Bažnyčią, žinoma, turi ir stiprybių. Šis modelis yra susilaukęs per paskutinius kelis šimtmečius, o ypač gale paskutiniojo stiprios paramos iš oficialių Bažnyčios dokumentų. Stipriai akcentuodamas krikščionybės istorinį tęstinumą, šis modelis teikia svarbų ryšį tarp neužtikrintos dabarties ir pakiliai religingos praeities. Laikotarpyje, kuriame daugelis mūsų esame futūristiniame sukrėtime, Bažnyčiai visa tai pravartu, nes ji suteikia tam tikrą stabilumo zoną. Galų gale šis modelis pastaraisiais šimtmečiais yra suteikęs katalikams korporacinio identiteto stiprų jausmą. Jiems labai buvo aišku, kas jie yra ir už ką jai angažuojasi. Jie žinojo, kada jiems sekės ir kada ne. Buvo pasiektas aukštas institucinio lojalumo laipsnis.

Iš kitos pusės, ši institucinė teorija turi ir pagrindinių blogų savybių, iš kurių net ir mažiausia neturi pagrindo raštuos bei ankstinėj krikčioniškoje tradicijoje. Jinai gali remtis tiktai keliais Naujoj Testamento tekstais, kurie dar turi būti interpretuojami numatytu keliu. Yra faktas, kad raštai nevaizduoja Bažnyčios vienoje, glaudžiai supintoje visuomenėje. Šv. Paulius apibūdina Bažnyčią, esančią "organine komunitarine. . mistine." Jėzus vis dėlto buvo labai kritiškas to laiko institucinei religijai ir bazavo Savąjį autoritetą ne kokiu institucinių paskyrimu ar raštu, bet Dvasia, kurios vardu Jis kalbėjo.

Institucinis modelis, deja, veda į visą eilę neigiamų pasėkų. Pabrėždamas paklusnumo dorybę, paveikia pasauliečius tapti pasyviais. O pririšdamas teologiją išimtinai prie to meto oficialių pozicijų gynybos, sumažina jos kritikos ir ieškojimo vaidmenį. Be to, šiame mdelyje yra be galo sunku pripažinti išganymą nekatalikams; betgi idėja, kad žmonijos dauguma būtų pasmerkta dėl to, kad nėra katalikai, yra neįtikėtina ir teologiškai nepriimtina. Ekumeniniu požiūriu, institucinis modelis yra bevaisis ir neatviras santykiams su kitais krikščionimis.

Belgijos vyskupas Emil De Smedt charakterizavo institucinę pažiūrą į Bažnyčią kaip juridinę, klerikalinę ir triumfalinę. Jo pastabos buvo pareikštos debatuse, įvykiuose Vatikano II-jame suvažiavime, kur buvo diskutuojama Bažnyčios Konstitucija. Vysk. De Smedt sakė, kad ši pažiūra buvo klerikalinė, kadangi jinai teigė jog dvasiškiai, o ypač aukštoji dvasiškija, yra šaltinis visos jėgos ir iniaciatyvos. Vysk. De Smedt priminė suvažiavimo dvasiškiams, kad Bažnyčioje visi turi tas pačias pagrindines teises ir pareigas ta prasme, kad popiežiai ir vyskupai kartu su tikinčiaisiais sudaro Dievui ištikimuosius žmones. Jis sakė, ši pažiūra buvo juridinė, nes ji sukūrė savo autoritetą, sekdama teisę, randamą pasauliečių tarpe. Toliau jis teigė, kad mes turėtume kreipti daugiau dėmesio į pop. Jono XXIII žodžius, apibūdinančius Bažnyčią, kaip "mylinčią motiną", o ne Bažnyčią, kaip serija kanoninių įstatymų. Gale vysk. De Smedt sakė, kad pažiūra į Bažnyčią yra ir triumfalinė, nes jinai dramatizuoja Bažnyčią, esant kariuomene, kai iš tikrųjų gal turėtų būti paprastenė pažiūra, kurioje "Dievo vaikai", mažoji kaimenė, seka nusižeminusį Viešpatį Jėzų.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

AUKSO PUODAS

Audrius Tadas Klimas

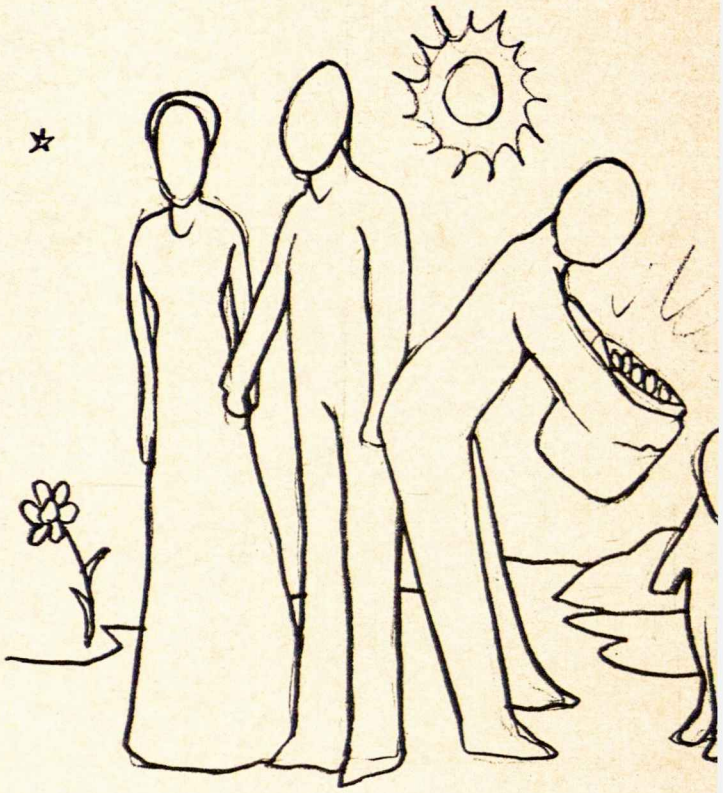

Tylu. Tamsu. Pelkės. Šilta ir tvanku.

— Kur?

— Netoli.

Tylėdami paėjome dar valandėlę. Neiškęsdamas staiga užpykau — pagriebiau žmogelį už marškinių ir pakėlęs papurčiau.

— Prakeiktas sutvėrime, jei mane apgausi prižadu tavo dvokiantį kūną iš lėto sutriuškinti!

Išsigandusiom lūpom jis man sakė:

— Ką prisiekiau, išpildysiu. Nebijok. Teisybė!

Nors laukti teisybės iš tokio sutvėrimo (biauraus, raupsoto nykštuko) yra kvailas daiktas, vistiek nutariau sekti nykštuką, nes laukti teisybės iš bet ko yra lygiai tokia pat kvailystė. Ir kitos dvi išeitys nepatiko. Iš tikrųjų buvo trys išeitys: pirma, sekant žmogelį, rasti tikrai vertingą, vienintelę tikrovę, pasaulio paslaptį. Radus tą vertybę, mirtis nebeturėtų reikšmės. Antroji išeitis — sekti žmogelį ir mirti, nesuradus tos šventos vertybės. O ta mirtis man ir nebaisi, nes mirdamas neturėčiau ko prarasti. Paskutinės išeities — nesekti ir gyventi, kaip esu gyvenęs ligi šiol — tai tikrai nenoriu.

* * *

Ji buvo graži. Patys dievai, tur būt, paskęsdavo ramybėje ir džiaugsme, tik ją pamatę. Veidas švelnus: rodos, pati meilė plaukė iš jos, kaip iš saulės. Ji prieš porą mėnesių atvyko į mano kaimą ir apsigyveno menkam namelyje. Niekas nežinojo, iš kur, o aš neklausiau. Žmonės sakydavo, iš pietų ar rytų, ar iš kažkur kitur. . . kad tenai jos tėvas yra buvęs kažkoks didžmogis, ponas. Ir tikrai galėjo taip būti. Jis neaukštas, stiprus, nekalbus, paniuręs. Lyg nuolat galvotų apie kažką, jau seniai iš visų pusių apgalvotą. Aš jo nesupratau ir šalinaus.

Ji tėvą aptarnaudavo, o mane mylėjo. Mūsų meilės tikrumą būčiau galėjęs prisiekti šimtais dievų ir tūkstančiais vėjų, nes ji mane tikrai mylėjo. Taip ji sakė. Tai atrodė. Taip ir aš maniau. Ir aš ją mylėjau. Tą buvau ne tik žodžiu sakęs, bet ir galvojęs, žinojęs. Kaipgi nemylėti tokio puikaus sutvėrimo. Kaimo žmonės jos neapkentė, nes kažkodėl bijojo. Bet kas man jie? O ir gal jų neapykanta man ją padarė dar patrauklesne, nes aš, nors gyvenau savo žmonių tarpe, visuomet kažkodėl jaučiaus esąs lyg Ižmaėlis.

* * *

Nykštukas sustojo. Parodė pirštu į dumblais aptekusią pelkę ir pasakė — čia. Kaip jis galėjo žinoti tamsoje? Ši vieta neišsiskyrė nuo šimtų kitų. Bet vistiek ėmiau kasti. Ir radau puodą aukso.

* * *

Ir tada jos tėvas nutarė grįžti į savo žemę. Gal buvo susilaukęs kokių žinių. O ji sakė: "Galėčiau pasilikti su tavim. O gal tu norėtum su mumis išvažiuoti." Ir tikrai galėjau. Ji tokia puiki. Galėjau ją čia pasilikti, arba iškeliauti su jais. Juk niekas čia manęs nelaiko.

Bet velnias! čia buvo didelis dalykas, sunkus klausimas, nes aš tikrai nežinojau, kokia būtų mano ateitis, jei daryčiau vienaip ar kitaip. Tai nieko ir nedariau. Ji išvažiavo verkdama, sakė, kad vistiek visuomet mane mylės. Gal ir mylės.

* * *

Pelkių dumblyne kaip ponas sėdėjo puodas aukso.

— Tai, atrodo, man nemelavai, — sakiau tam nykštukui.

— Ne, nemelavau.

— Ir tu ir tavo draugai nebekvaršinsite manęs?

— Nebe, — atsakė jis.

— Gerai. Tai palydėk mane iš pelkių.

— Dėl to tai mes nebuvome susitarę, — šyptelėjo.

Šokau griebti žmogelį, o jis spruko bėgti. Būčiau ir pagavęs, bet koja užkliuvo už puodo, ir išsitiesiau į dumblyną. Neužsigavau.

* * *

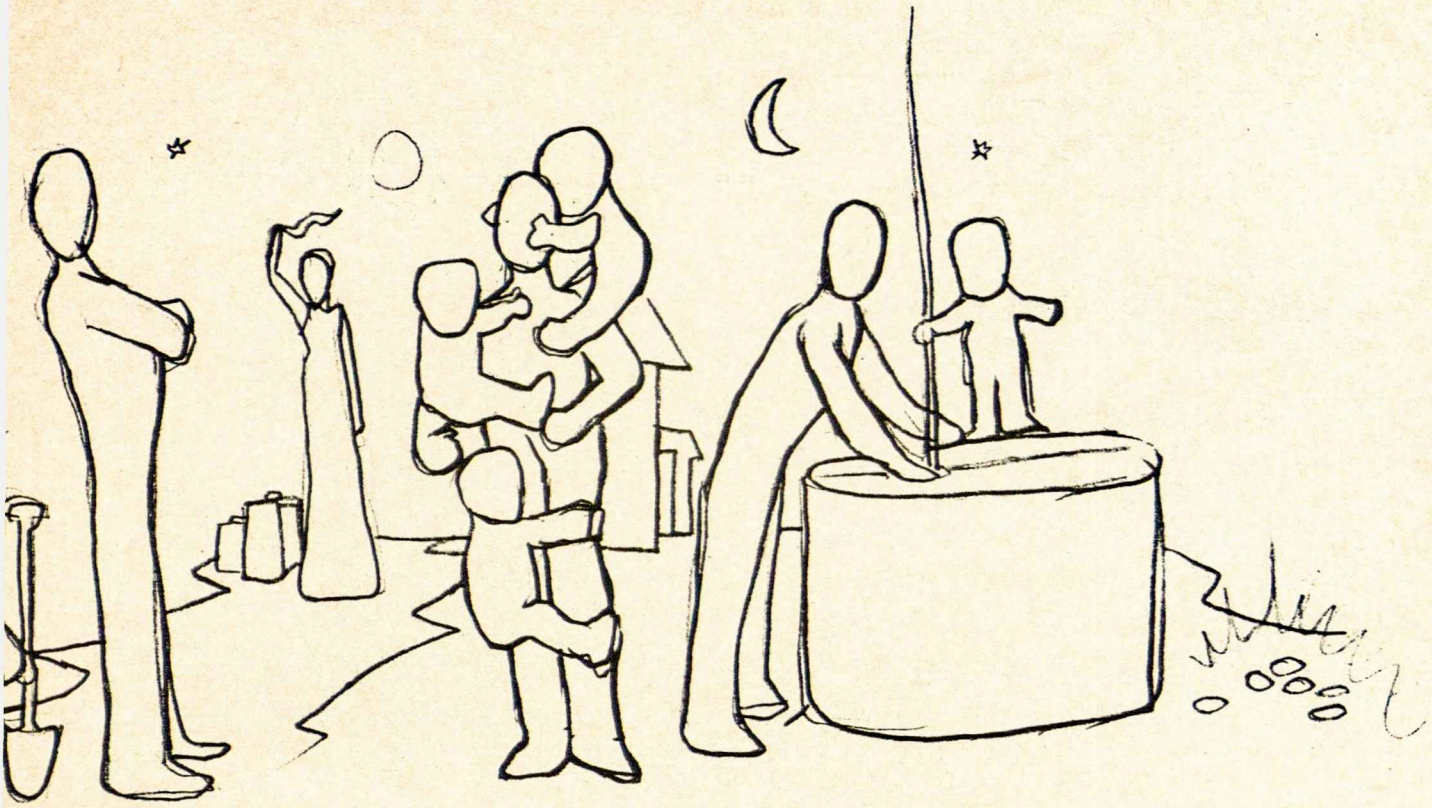

Iliustracija Petro Sandanavičiaus

Ir ji išvažiavo. Aš dienelę, gal dvi, buvau nuliūdęs. Bet ką?! Žmogus turi gyventi. Tai ir aš susiradau užsiėmimų. Ėjau šen ir ten. Šį tą nusipirkau, grąžinau keletą dalykų, kuriuos buvau seniai pasiskolinęs. Aptvarkiau namus.

Tad ir prasidėjo. Tie prakeikti nykštukai. Dieną ir naktį. Nei valandėlės, nei minutės, nei sekundės jie manęs nepaliko vieno. Tą sudraskė, tą sutepė. Valgį sugadino ar pavogė.

Negalėjau nusikratyti, nes jų daug. Kai tik pagaudavau vieną, dešimt kitų, mane užpuolę, leisdavo jam pasprukti. Jie net pradėjo neleisti man miegoti — nutariau nusipirkti šautuvą. Bet jie nuėjo paskui mane į krautuvę — ir taip triukšmavo, taip išdaigas krėtė, kad negalėjau susikalbėti su krautuvininku. Tai ir grįžau namo be šautuvo.

Turėjau didelį ir gilų šulinį. Pritvirtinau skersai jį vieną ilgą lentą ir ant jos pasiklojau sau patalą. Vašku užkišau ausis, pasiėmiau botagą ir atsiguliau. Nykštukai, negalėdami pasiekti manęs iš šono, lipo ant lentos galo. O aš staigiai su botagu — šmaukšt — ir įkrito vienas į šulinį!

Greitai pagrėbiau kibirą. Sušukau:

— Jei norite, kad ištraukčiau jūsų draugą, — tariau nustebusiems bei išsigandusiems žmogeliams, — tai turite nustoti mane persekioję!

Ir pagalvojau: jeigu vieno daikto reikalauju, kodėl nepareikalauti ir kito. "Aukso. Turite man duoti dar visą puodą aukso." Ką veikčiau su tuo auksu, nežinojau. Nelabai rūpinaus turtais, nei norėjau būti žymiu žmogumi. Bet turėti pilnas kišenes visuomet gerai. Juk visi ir sako, kad auksas yra pats tikriausias, geriausias dalykas. Tai kodėl ne?

Nykštukai sutiko, ir aš ėmiau traukti iš šulinio jų draugą, patį negražiausią iš jų visų.

* * *

Jau ilgai buvau nešęs tą puodą. O jis nelabai lengvas. Iš tikrųjų sunkus. Ėjau ir ėjau kartais per sausesnę vietą, kartais per dumblus ligi kelių. Atrodė, jog jau turėčiau išeiti iš pelkių, nes jos netokios didelės, ir aš stengiaus visą laiką eiti tiesiai. Dar vis naktis. Visur drėgna, ir aš pats permirkęs prakaitu.

Žiūriu, kad žemė darosi labai skysta. Tai apsisuku atgal. Bet man jau beveik virš kelių, ir vis labiau klimpsta. Pasuku į šoną, į kitą. Klimpstu dar labiau.

Skęstu. Lėtai. Su saiku, kaip pažįstamo mama sakydavo. Išsigandęs brendu tolyn. Ir į vieną pusę, ir į kitą. Niekas nepadeda.

O jei paleisčiau tą kibirą? Jis toks sunkus, be jo gal galėčiau kaip nors išplaukti. O pats vis daugiau ir daugiau grimstu. Mesti! Tikrai mesti!

Ką? Mesti? Kvailystė! Niekada, o niekad! Juk čia auksas! Tikras tyras auksas. Jis mano! Tikrai jis mano. Jį net matau, nors ir naktis.

Bet jei nepaleisiu, tai mirsiu! Bet tai kas. Jį, auksą, verčiausia iš visų vertybių, visų troškimų esmę, turėsiu ir mirtyje. Auksą nepaleisiu!

* * *

Laikydamasis už kibiro, nusileidau į šulinį išgriebti skęstančio nykštuko. O tie pasilikusieji nupiovė virvę, ir aš nusmukau į vandenį. Skęstu. O paskui mane ir visi nykštukai. Skęstame visi — ir aš, ir jie, ir kibiras, ir puodas aukso.

knygos

PASITINKANT VITALIJOS BOGUTAITĖS NAUJĄ EILĖRAŠČIŲ RINKINĮ

KAZYS BRADŪNAS

Kalba Vitalijos Bogutaitės poezijos rinkinio "Po vasaros" sutiktuvėse sausio 14 d. Chicagoje.

Ko daugiau prikurta: ar moterų poezijos ar poezijos apie moteris?

Kai sėdausi susirašyti šių pastabų apie poetės — taigi moters — Vitalijos Bogutaitės, pridėkime dar ir Keblienės poeziją ir nežinojau nuo ko pradėti, šmėkštelėjo toks klausimas. Ko visame rašto pasaulyje yra daugiau prikurta: ar moterų poezijos, ar poezijos apie moteris? That is the question, pasakytų čia Šekspyras ir, gal būt, atsakymą net kuria nors prasme sudramatintų. Mes gi kol kas šį klausimą palikim atviru. Bent pradžioje pasitenkinkim konstatavimu, kad moteris poetė jau randama pačiame vakarietiškos kultūros lopšyje — Graikijoje. Čia turime minty grasiąją Sapfo, gyvenusią šeštame šimtmetyje prieš Kristų, kurios lyrika, tokia gyva ir tokia jaudinanti, per šimtmečius ir tūkstantmečius atėjo iki mūsų dienų. Ir argi tai nebuvo europietiškos dvasios apraiška pačioje jos formavimosi pradžioje. Kodėl moterį poetę, jos visuomenės gerbiamą ir pripažintą šeštame šimtmetyje prieš Kristų, laikau išskirtinai vakarietiškos kultūros reiškiniu bei bruožu? O dėl to, kad kitose lygiagretėse ir net dar kur kas senesnėse Artimųjų ir Tolimųjų Rytų kultūrose, tūkstančius metų jų kultuvuotojo poezijoje moters poetės nėra beveik iki pat naujausiųjų laikų. Vakarietiškos Sapfo suminėjimas, aišku, dar nereiškia, jog ir Europos tautų literatūrose po Sapfo jau kiekvienas dešimtmetis ar šimtmetis vis išaugindavo jai lygias poetes. Ir Europoje buvo ilgų laikotarpių, pavyzdžiui viduramžiai, kurie buvo kupini poezijos apie madonas ir moteris, bet kuriose moterų poečių, galima sakyti, visai nebuvo. Kone visoje poantikinėje Europos literatūroje galėtume pasigesti tokios gigantiškos ir kulminacinės apimties poečių, kaip, sakysim, vyriškieji Dantė, Goethė ar net ir mums taip artimas Adomas Mickevičius. Kitas vėl klausimas: ar Dantė, Goethė ir Adomas Mickevičius būtų buvę taip dideli be Beatričės, be Weterio Šarlotės ir be Marilės?

Pagaliau ir mūsų pačių dienose jau turime dvi poetes Nobelio premijos laureates: cilietę Gabrielą Mistralę ir Vokietijos žydę Nelly Sachs.

O kaip mūsų pačių lietuviškame poezijos vardyne? Taip, senosiose lietuviško žodžio poetinėse ištakose savosios Sapfo neturime. Bent vardine prasme. Bet kas gi sukūrė pačias seniausias ir pačias gražiausias mūsų vestuvines ir darbo dainas, tas nuostabias sutartines, tas už širdies griebiančias raudas, kuriomis giriamės ir kuriomis poezijos pasaulis stebisi? Visos tyrinėtųjų išvados daugiausia tos pačios: jas sukūrė moterys, dideli, bet garbės neieškantieji talentai, nepalikę net savo vardų literatūros istorijai.

Mūsų poetė moteris ir į raštą greit nesiveržė. Nuo pačių pirmųjų Mažvydo giesmių iki pat moderniosios Lietuvos nepriklausomybės laikų rašytuose poezijos puslapiuose švaistėsi, galima sakyti, vien vyrai. O atrodo, jau buvo gana lengva iš dainos peršokti į rašytinį eilėraštį. Bet mūsų poetės nesiskubino. Keista ir beveik neanalogiška, lyginant su kitomis tautomis: mūsų pirmosios rašytojos moterys buvo ne poetės, bet prozaikės. Tik prisiminkime Žemaitę, Šatrijos Raganą, abi Lazdynų Pelėdas, Bitę-Petkevičaitę, Sofiją Kymantaitę-Čiurlionienę, Ieva Simonaitytę. Tai vis beletristės, mūsų literatūros raidoje ir savam laike net pirmaeilio rango.

O mūsų moterų poezija į panašias, o gal dar į aukštesnes viršūnes negu prozoj įkopė tik nepriklausomybės antrajame dešimtmetyje. Ir, norim ar nenorim, labiausiai čia minėtina ana tragiškai kontroversiška asmenybė, bet išskirtinė poetė Salomėja Nėris. Šiandien Lietuvoje prieš moteris

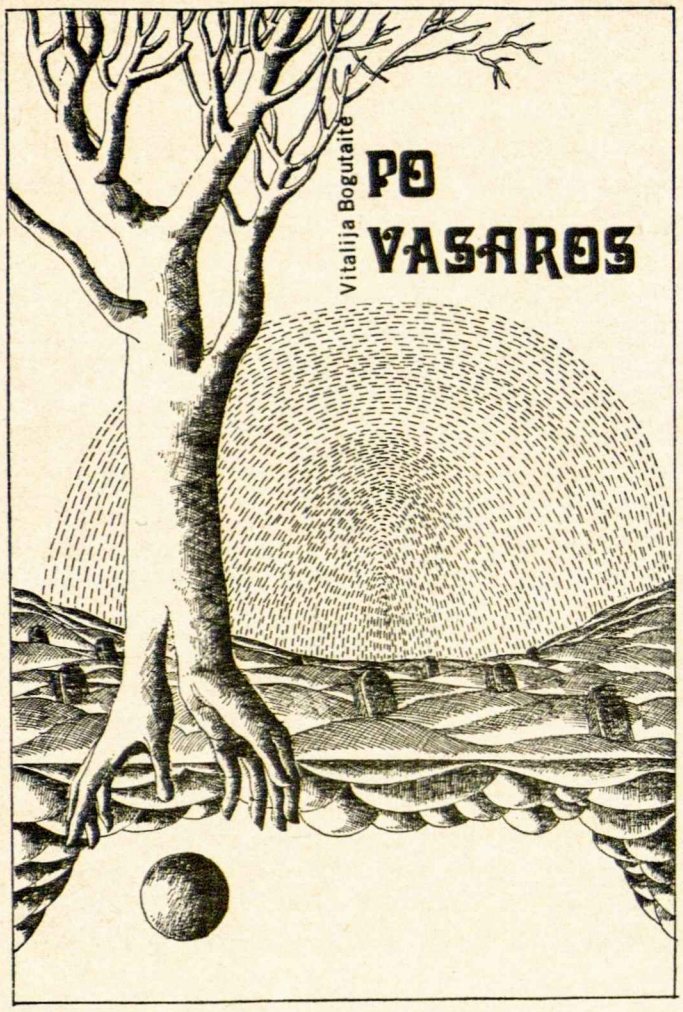

Vitalija Bogutaitė.
PO VASAROS.
Išleido "Ateities" leidykla.
Viršelis dail. Zitos Sodeikienės.

poetes net ir vyrai turi labai labai pasitempti. Tokios jų, kaip Degutytė, Vaičiūnaitė ir kelios kitos jaunesnės sudaro tenykštės poezijos pačią aukščiausią pakopą šalia taipgi gerų vyrų ir gerų poetų, kaip Justinas Marcinkevičius, Marcelijus Martinaitis, Sigitas Geda, Tomas Venclova ir kiti.

Išeivijoje mūsų poečių moterų gajumas tiesiog stebėtinas. Užtenka tik prisiminti arčiau žemininkų kartos stovinčias Birutę Pūkelevičiūtę ir Juliją Švabaitę. O kurgi būtų išeivijoje jaunesniosios, jau po žemininkų atėjusios kartos poezija, jeigu čia neturėtume nei Sadūnaitės, nei Liūnės Sutemos, nei šios vakaronės kaltininkės Vitalijos Bogutaitės ir dar kiek jaunesnę Marijos Saulaitytės ir Onutės Mikailaitės? Gi pačioje jauniausioje išeivijos poetų kartoje vargšų vyrelių jau kaip ir nėra. Negęstantį estafetinį poezijos fakelą perima, galima sakyti, vien tik moterys: turiu čia minty Eglę Juodvalkytę, Živilę Bilaišytę, Austę Pečiūraitę, net Izraelyje gyvenančią Jolantą Malerytę.

Visa tų išeivijos jaunesniųjų ir jauniausiųjų poečių kūryba yra tikras unikumas literatūriniame pasauly aplamai. Visos šios poetės Lietuvą prisimena tik savo kūdikystės nuotrupose, o kitos jau išeivijoje ir gimusios ir čia pradėjusios rašyti — rašyti lietuviškai. Gal ką nors panašaus turi dar latviai ir estai. Ir vargu ar kas daugiau. Tai reiškinys, kuris savo kiekybe ir kokybe kada nors trauks literatūros tyrinėtojų dėmesį, liečiant išeiviškąsias literatūras.

Po visų šitų bendrinių užuominų vis tiek dar lieka neatsakytas klausimas: ar daugiau literatūros yra moterų poezijos ar poezijos apie moteris. Mano, žinoma, ne kompiuteriniu apskaičiavimu, vis dėlto daugiau yra prirašyta apie moteris. Ir, žinoma, vyrų! Ir ne vien šventųjų apie madonas, bet ir nešventųjų apie nešventas. Šiaip ar taip, moteris yra niekad neišsenkantis poezijos įkvėpimo šaltinis. Čia ir vėl kyla labai intriguojantis klausimas: jeigu taip, tai apie ką belieka rašyti poetei moteriai? Atsakymą galėtų kaip tik duoti mus čia sušaukusi nauja Vitalijos Bogutaitės knyga "Po vasaros". Belieka tik ją įsigyti ir perskaityti.

Apie ką belieka rašyti poetei moteriai, neturinčiai žemės?

Kiekvienas literatūros bičiulis nori pažinti ne vien tik to ar kito rašytojo kūrybą, bet ir patį rašytoją. Tik tada ima atsiskleisti kūrybos ir kūrėjo visuma. O kaip tai daryti, patarė jau kadaise didysis Goethė, sakydamas:

Wer den Dichter will verstehen,
Muss ins Dichters Lande gehen.
(Ks nori rašytoją suprasti,
Tas turi eiti į rašytojo kraštą.)

Pasakė garsusis poetas aforizmą, visai nepramatydamas ateities. Jis, tur būt, nė sapnuote

nesapnavo, kad poetas savo tikro krašto kada nors taip ir neturės, o jei dvasioje ir turės, tai net pats negalės į jį laisvai nukeliauti. Tada ir iškyla gana painus klausimas: kas formuoja išeivijos poetą ir kur tas kraštas, į kurį reikia smalsiam skaitytojui nueiti?

Nesileidžiant į gilias filosofijas, o pasiliekant grynai buitinėj plotmėje, Vitalijos Bogutaitės atveju mintimis grįžtu į 1949, 50 ir 51 metų Baltimorę. Suvažiavę būriais iš Vokietijos, visi griebėmės, bet kokio pasitaikiusio darbo, kad tik nereiktų daugiau priklausyti nuo išmaldos. Aš pats dienomis dirbau statybinių akmenų apdorojimo įmonėje. Žmona Kazimera eidavo naktinėn pamainon į venecišku užuolaidų fabriką. O parėjusi ne kartą pasakodavo apie drauge dirbančią keliolikmetę gimnazisčiukę, kuri, atidirbusi fabrike savo pamainą, skubėdavo į gimnaziją, iš ten grįžusi virdavo šeimai pietus, nes reikėjo eiti ir šeimininkės pareigas. Gyveno su tėvu ir jaunesne seserim, kai motina ir jaunesnis brolis buvo dar pasilikę Vokietijoje. Maniškės paklausta, kaip ji visa tai pakelianti, atsakydavo, jog kartais vos ant kojų laikosi. Bet išverdanti didelį puodą kopūstų su mėsa, antrą tokį pat puodą bulvių, o paskui, visa tai atšildydama, jau kelias dienas šeimyną ir pamaitinanti. Užsimenu čia tai dėl to, kad liktų ryškus vaizdas su kokiu pasiryžimu ir kokiose sąlygose siekė šiame krašte mokslo pirmoji pokario metų mūsų jaunimo karta. Kietas vargas ir kietas darbas ją užgrūdino. Visa tai atsispindi ir jų kūryboje. Poezijoje tai buvo ir yra kieto, valingo ir taupaus žodžio posmai, be didelės romantikos ir be tinginiaujančiųjų "gero laiko". Gi ana tris darbus iš karto dirbanti gimnazisčiukė ir buvo Vitalija Bogutaitė.

Metams bėgant, buvo daug progų toje pačioje Baltimorėje susitkti, net sudaryti lyg ir poezija besidominčių būrelį. Jame aktyviai reiškėsi ir Vitalija. Teko net ir jos vestuves ten pat atšokti.

O paskui jau poetinis debiutas. Pirmoji knyga "Veidrodis jūros dugne" 1960 metais. Antroji knyga "Laikas ir lietus" 1969-tais ir dabar trečioji knyga "Po vasaros". Visos trys išleistos "Ateities".

Nors kiek ir jaunesnė, bet savo braižu, savo poetinio brendimo situacija ir savuoju literatūriniu credo Vitalija Bogutaitė priklauso jau grynai išeiviškosios poezijos kartai, atėjusiai mūsų literatūron po žemininkų. Pavardėmis minint, tai būtų Algimanto Mackaus, Liūnės Sutemos ir Vitalijos Bogutaitės karta. Kai kas jiems prikiša, kad visi jie savo poezija vienas į kitą panašūs. Iš dalies taip. Bet tik ne kokia jų visų kūrybą menkinančia prasme. Nori nenori, laikas ir aplinka daro savo. Iš tikrųjų jie visi panašūs, bet kiekvienas taipgi ir su savo bruožais. Tai sūnūs ir dukros to paties tėvo — laiko ir tos pačios motinos — lemties. O seserų ir brolių panašumus negi laikytume kokia nors blogybe. Pavyzdžių kultūros istorijoje tiek ir tiek. Štai garsieji renesanso epochos dailininkai. Pirmu įspūdžiu, kaip labai gimininga Michelangelo, Rafaelio ir Leonardo da Vinci tapyba. Bet reikia tik įsigilinti, kiek jie vienas nuo kito ir skiriasi. Kaip ir brolių, vis tiek negali jų sutapatinti. O mūsų dienose pažiūrėkime į Picasso ir Braque'o paveikslus. Jeigu nebūtų parašo, vargu ar greit atskirtume, kuris kurio. Bet šitai toli gražu vieno ir kito nemenkina, o žiūrovą tik dar labiau verčia įsigilinti į paveikslų detales.

Detaliau įsigilinti į naują Vitalijos Bogutaitės knygą taipgi labai būtų verta, prasminga ir įdomu. Tik vakaronės paskirtis ir apimtis to neleidžia padaryti. Pagaliau tegu tai palieka grynųjų literatūros tyrinėtojų bei kritikų išminčiai ir knygų bei žurnalų puslapiams.

Čia tik pasidalinkime pirmaisiais ir labiau bendriniais įspūdžiais.

Vitalijos Bogutaitės trečiasis eilėraščių rinkinys "Po vasaros" apgaubtas labai akį patraukiančiu dailininkės Zitos Sodeikienės aplanko piešiniu. Tai janusiško pobūdžio dvigubas peizažas, kurio vienas veidas atkreiptas į aukštį, kitas į požemį. Ir šitokioj siurrealistinėj erdvėj turi augti medis. Ir kur tada saulė:danguje ar požemyje? Kuo medis turi į ją stiebtis: šakomis ar šaknimis? Ir mums atrodo, kad aplanke matomo medžio šaknys pavirtę žmogaus rankomis, ieško saulės požemyje. Visa tai labai taikliai susišaukia su Vitalijos Bogutaitės eilėraščių temomis, metaforomis ir kitais įvaizdžiais.

Pats knygos pavadinimas "Po vasaros". Ką tai reikštų? Jeigu autorė turi čia mintyje savo gyvenimo nueitąjį kelią, tai priekaištautume, jog trūksta tikslumo, tiesiog prasilenkiama su tikrove, nes poetę čia matome gyvą savo tarpe ir turim progos įsitikinti, jog dar rudeniškai neatrodo. Geriau tiktų pavadinimą "Po vasaros" aiškintis poetinio derliaus prasme, kada grūdas, šiuo atveju žodis, iškentęs šaltį, krušas ir liūtis, sausras ir saulės kraštį, pasiekia savo tikslą — subręsta.

O tokio poetinio subrendimo šios knygos puslapiuos randame apsčiai. Tai ciklų ir atskirų eilėraščių pynė, besisukanti apie asmeniškąjį žmogaus ir visos žemės likimą šio laikmečio keistoje, bet nesustabdomoje karuselėje.

Knyga ir pradedama skyriumi "Mano žemė". Tai ne vyresniųjų žemininkų žemė, fiziškai prarasta, bet dvasioje turima. Bogutaitė, galima sakyti, tik egzode pradėjusi gyventi, jokios žemės neprarado, kadangi jos ir neturėjo. Ir tas niekada neturėjimas ar tik nėra kartais skaudesnis už patį praradimą? Tikrovė tada susiplaka su magija. Bet ar širdy palengvėja?

Nusibrėžiau ratą,
ir tai yra mano žemė.
Renku pabiras dienas.
Džiovinu, lyg uogas.

Nors lyja jau keturiasdešimt
dienų ir naktų —
renku dienas
ir tiesiu kelią
nuo vienos pusės
į kitą —

Bet kai nei savo žemės nėra, kai liūčiai galo nematyti, o tiltai nepastatomi, ar negeriau tada akmens dalia ir jo funkcija laikui ir istorijai atsparioje bokšto sienoje?

Noriu būti akmeniu
akmeniu
senamiesčio
grindiny,
kad mane mindžiotų
kojom —

noriu būti
akmeniu,
kurį įgudusios rankos
nutašę
įmūrytų
bokšto sienoje.

Baisų šių dienų žmogaus žmogui susvetimėjimą poetė kraupiai išreiškia visai tikrovišku modernaus miesto simboliu:

Sustatėm tvorą prie tvoros,
sudėjom plytą prie plytos,
ir užaugo miestas be langų,
be durų.

Ir toliau poetė ironizuodama sako:

Kaip smagu!
Honkonge lieti medžiai pražydo.
Lyja neono šviesom.

Ir pagaliau, neišlaikiusi gerai posmuose užsuktos įtampos, ciklo pabaigoje pratrūksta kone spazmiška, kapota kalba, kone modernių laikų rauda:

Ačiū.
Protestuoju!
Gal reikėtų padėkoti?
Ačiū.

Ačiū už dirbtines gėles,
medžius ir garsą.

Ačiū už valaktas,
pastatų sprogdinimus.
Ačiū už riaušes,
ačiū už policiją,
juodas panteras ir Žolę —

Ačiū už viską.
Ačiū už nieką.

Juoksiuos, kad nebūtų
graudu.

Čia skaitytuos posmuos tradicinis lietuviškos poezijos mėgėjas, gal būt, pasiges specialiai lietuviško braižo tiek temose, tiek poetiniuose įvaizdžiuose. Ar iš viso to taip ir nėra Vitalijos Bogutaitės knygoje? Yra, ir nemažai yra. Ilgas jos poezijos, sakytume, lietuviškas drabužis, kartais driekiasi per ištisus knygos skyrius, žinoma, sukirptas visai šiandieniškai, moderniai. Gaila, kad per ilgai užtruktume, nagrinėdami Vitalijos Bogutaitės poeziją struktūrine formos prasme. Tada visose tose detalėse akivaizdžiai pamatytume jos lietuviškojo įvaizdžio ir eilėraščio struktūrinės formos santykį. Pasitenkinsim tik suminėje paskutinį knygos skyrelį "Po vasaros", kurio vardu pavadinta visa knyga. Kiek jame anos lietuviškos atributikos: čia ir mūsų pasakų karalaitė, ir piktoji pamotė, ir mėnesienon riedanti karieta, ir laumės audžia balto lino drabužį, ir lietuviškasis Perkūnas, ir geroji motulė, rengianti rūbelį išaugančiai dukrai. Visas skyrius, įdomiai sujungtas kai kurių frazių kartojimo figūromis, įgauna savotiškai dainuotinį pobūdį.

Ir knygai artėjant į pabaigą, graudus atsisveikinimas su motina prasiplečia tiesiog į bendražmogiškas dimensijas: *Neauski, motule, rūbelio.*

Daugiau neįaugsiu.
Laumės šukuoja
Mano plaukus.
Karieta nuriedėjo
mėnesienom, ir
tamsiam vakarų
horizonte
lieku viena

Žemės įvaizdžiu šia knygą pradėjusi, žemės įvaizdžiu ją ir užbaigia. Štai finaliniai visos knygos posmai:

Tamsiam rytų horizonte
blėsta šviesa.
Ateina sausra.
Ateina išsilaikymo metas.

Neausk man rūbų,
motin, motinėle.
Suaugau visam
su žeme.

Dieve gink to suaugimo su žeme nenorim čia aiškintis kokia nors kazimierine prasme. Mes čia suaugimą su žeme norim suprasti kaip Vitalijos Bogutaitės poezijos šaknų skverbimąsi į gilumas. O tada jos poezijos šakose belieka viltingai laukti vėl naujų žiedų ir naujų vaisių brandos — sekančių knygų. Tad laukiam ir tariame ačiū.

atžalos

DRAUGYSTĖ LIKS VISADA

Šiandien, kai pažiūrim viens į kitus,
Mes matome savo geruosius draugus,
Kurių neužmiršime mes niekados:
Jūs' meilės šypsnys amžinai mintyse skrajos.

Per snieguotus kalnus, per baltąsias pievas
Aidėjo mūs' džiaugsmas ir linksma daina.
Nors sniegas nutirpsta, baltumas pradingsta,
Draugystė mūs' liks visada.

Kai saulė prašvinta tarp medžių šalnuotų
Ir ežeras atspindi tą ramumą,
Nors mūsų jau nėra, jau dainos nutilo,
Čia pasiliks mūsų dvasia.

Ši daina buvo sudainuota 1976 m. Dainavos žiemos kursų literatūros vakare. Žodžius sukūrė Birutė Nakrošiūtė, Taura Zarankaitė ir Rita Neverauskaitė.

tai kas padės. O dvejus darbus atlikti lygiai gerai yra labai sunku.

Mūsų pilietybės pareigos yra prisidėti prie amerikiečių ar kanadiečių kultūros: pvz., mes prisidėsim prie amerikiečių kultūros, šokdami mūsų tautinių šokių grupėse ar dainuodami mūsų tautiniuose choruose amerikiečių ar kanadiečių publikai. Mes turėtume turėti didesnę atsakomybę lietuviškam gyvenimui, kadangi mūsų pareiga yra išlaikyti lietuvybę.

Piliečių pareigos yra: išlaikyti Amerikos vardą, būti geru amerkiečiu ar kanadiečiu, klausyti taisyklių. Turime atsakomybę dviem kraštams, bet, būdami ateitininkai, turime didesnę atsakomybę Lietuvai, nes mūsų nedaug. Amerikai nėra pavojaus išnykti, o Lietuvai yra. Tam kraštui atsakomybė didesnė, kur reikalas didesnis.

Jei Lietuva kada atgautų nepriklausomybę, ar tu važiuotum ten gyvent? Kodėl? Jei taip, ar manai, kad prisitaikytum prie Lietuvos kultūros, gyvenimo būdo?

Vieni sakė, kad nevažiuotų ten gyventi, nes yra įpratę gyventi čia (čia geresnis gyvenimas). Kai kas sakė, kad gal važiuotų, baigęs mokslus, o prisitaikyti būtų galima, nes kitaip nebūtų reikšmės ten važiuoti.

Vieni sakė, kad nevažiuotų, nes negalėtų priprasti prie Lietuvos gyvenimo, bet kiti teigė, kad važiuotų: mūsų dabartinis tikslas, laisvė Lietuvai, būtų paniekintas, jei į Lietuvą nevažiuotume; taip tada ir rusų mažiau gyventų Lietuvoj. Prie Lietuvos kultūros galima prisitaikyti.

Jei Lietuva būtų laisva, nuvažiuotume ten apsilankyti, gal ilgesniam laikui, bet nenorėtume ten gyventi, nes mes esame pripratę prie visai kitokio gyvenimo.

Daugumas sakė, kad į Lietuvą būtinai važiuotų ne ten gyventi, bet aplankyti. Jie pasiliktų Amerikoje, nes čia kam nors reikia išlaikyti lietuvybę.

Mūsų grupėje atsakymai skyrėsi: 1. Negyvenčiau Lietuvoj, nes galvoju, kad nepritapčiau. 2. Norėčiau nuvažiuoti keletui metų, kad galėčiau padėti Lietuvai atsistatyti. 3. Ne, važiuočiau tik atostogų arba tik išbandyti. 4. Gal,labai sunku dabar pasakyti — gal tik išbandyti. 5. Taip, noriu lietuvio vyro; tur būt, galėčiau lengvai ten pritapti, nes buvau išauklėta lietuviškoje atmosferoje. 6. Ne, nepriklausomybei dar gali grėsti pavojus; gal tik po kelerių metų, kai pavojaus nebebūtų.

Mūsų grupėje visi jautė pareigą Lietuvai. Vieni tačiau nenorėtų ten gyventi, nes yra labai skirtingas gyvenimas, ir jaučia, kad gali čia daugiau atsiekti. Kiti ten gyentų, nes jaučia, kad ten yra mūsų kraštas ir, būdami lietuviai, galėtume ten geriau išvystyti lietuvių kultūrą.

Būdami lietuviai krikščionys, kiek mes esame įpareigoti vykdyti tėvų norus, planus, pageidavimus?

Esame įpareigoti klausyti iki tam tikro amžiaus (18 metų). Jų pageidavimai turi būti realūs.

Iki tam tikro amžiaus esame įpareigoti jų klausyti, bet po to gali vyrauti mūsų pačių valia.

Mes turime tėvų norus mėginti, kiek tik galime, įvykdyti, bet žinome, kad negalima visuomet jų norus patenkinti. Tačiau turime juos respektuoti ir mėginti jų neužgauti.

Esame įpareigoti pildyti tėvų norus, nebent turime savo pareigų, kurios yra svarbesnės, pvz., mūsų pačių šeima. Nemanome, kad tėvų pageidavimus reikia pildyti, jei jie yra blogi ir siekia tokio tikslo, kuriuo mes netikim.

Mes įpareigoti, kol tėvų norai yra geri. Juk svarbu daryti tai, ką tėvai nori, bet turim atsižvelgti ir į savo norus.

Klausimas per platus. Priklauso nuo situacijos.

Ar būtina mūsų tautiškumui vienas mastas? A. Ar skiriasi jūsų tėvų tautiškumas nuo jūsų? Jei skiriasi, tai kas? B. Ar skiriasi trečios, čia gimusios, lietuvių kartos tautiškumas nuo ateivių — emigrantų kartos?

A. Taip, skiriasi, mūsų patriotizmas ne toks stiprus. B. Taip, dar daugiau skiriasi.

A. Mūsų tautiškumas skiriasi nuo tėvų šiek tiek, nes tėvai yra daugiau paveikti jausmais, kadangi jie viską Lietuvoj pergyeno. Mūsų tautiškumas objektyvesnis, nes mes nesam pergyvenę to, ką tėvai pergyveno. B. Tolimesnės generacijos skiriasi daugiau ir, tur būt, nutautės daugiau, negu trečioji karta, nes jis neturės jokio šulinio, iš kurio galėtų semti lietuvybę, o mes turime savo tėvus.

A. Taip, nes tėvai, gimę ir augę Lietuvoj, turi stipresnį įsipareigojimą; jie myli tai, ką jie prarado, o mes to niekad neturėjom; sunku mylėt tai, ko niekad neturėjom, sunku mylėt abstraktą.

A. Taip, skiriasi. Jie mano, kad viskas, kas lietuviška, yra gera. Jiems trūksta kritiškumo. B. Taip, skiriasi, ne jų tėvai, antros kartos lietuviai, jau susilpnėję, jie pasisavinę dar daugiau kitų įtakos.

Vaikas, nežinomos kilmės, yra įsūnytas lietuvių tėvų. Išaugintas lietuvių šeimoj, nesiskiria nuo tėvų natūralių vaikų. Ar jis yra lietuvis?

Jis priklauso lietuvių visuomenei, nes išaugintas lietuviškoj kultūroj, bet nepriklausytų lietuvių tautai, nes nebūtų gimęs iš lietuvių tėvų. Mums atrodo, kad jis būtų lietuvis.

Taip, jis turi lietuvių dvasią, kalbą, kultūrą, tik neturi lietuviško kraujo. Kadangi jis nesiskiria nuo natūralių vaikų ir tiki, kad yra lietuvis, tur būt, jis būtų laikomas lietuviu.

Gal ne savo gimtimi, bet savo dvasia jis yra lietuvis. Jeigu dvasia įsigilinęs į lietuvybę, gali save laikyti lietuviu. Tai priklauso nuo jo paties.

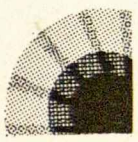

laiškai

Velnias, charizmatikai, "Ateitis" ir atsinaujinimas

Neseniai spausdinome iš kelių dvasiškių, pasauliečių bei vienuolių gautus teigiamus pasisakymus apie atsinaujinimo sąjūdį ("Ateitis", 1976, 10 nr., 357 psl.). Jų įkandin gavome vienos ponios priešingą pasisakymą, kurio ištrauką čia spausdiname.

Perskaičius 'Drauge" (K. Trimakas, "Į krikščioniškąjį atsinaujinimą", "Drauge", rugsėjo 25 d.) Jūsų straipsnį, nustebau, kad ne tik pasauliečiai, bet ir kunigai jau pradėjo klaidžioti tamsybėse. . . Šiandien niekas negali užginčyti, kad pačioj Bažnyčioj jau darosi chaosas ir dėl šio susimaišymo plinta visokios herezijos... Bet kai mūsų vadovai kunigai jau kviečia jungtis į gyvosios dvasios sąjūdį, pentekostalus arba charizmatikus, mes, tėvai, privalome reaguoti, kol dar nevėlu.

Su šiuo laišku siunčiamas spausdintas lapelis, datuotas 1971 m., kurio pradžioje rašoma: *„Jau kurį laiką mus pasiekia žinios apie taip vadinamą "katalikų" pentekostalų sąjūdį. Mūsų pirma mintis buvo: Ką gi Velnias dar sugalvos? . . Tas sąjūdis nėra niekas kitas, kaip piktojo darbas. . . suklaidinti katalikus. . ."*

Gal nebūtume tiek kreipę dėmesio į šį laišką, jei maždaug tuo pačiu metu nebūtų buvę mums pasakyta, jog viename ateitininkų posėdyje buvo paminėtas 'labai blogas" dalykas: būtent, kad "Ateitis" "krypsta į charizmatikus".

Dėl to man tenka pasisakyti: 1. apie charizmatinį sąjūdį yra palankiai pasisakęs popiežius Paulius VI, o taip pat JAV ir Kanados vyskupai viešuose pastoraciniuose pareiškimuose (apie tai buvo informuojama A. Nockūno str. "Negesinkite dvasios", "Ateityje", 1976, 7 nr., 250 psl.), o jų pareiškimų tekstų vertimai lietuvių kalba yra atspausdinti prel. Vyt. Balčiūno redaguotoje knygoje "Šventoji Dvasia — Bažnyčios atnaujintoja"). Taigi visiems katalikams, o ypaš katalikams inteligentams reikia nesileisti suvedžiojamiems neaiškios kilmės spausdintiems lapeliams, o vadovautis patikimimais Bažnyčios vadovų pareiškimais. Charizmatinis sąjūdis nėra kokia klaida, herezija ar velnio "išmislas", o krikščioniškas sąjūdis, apie kurį popiežius ir vyskupai palankiai atsiliepia pastoraciniuose pareiškimuose, nurodydami ir kas vengtina.

2. "Ateities" žurnalas yra katalikiškos orientacijos žurnalas ir turi uždavinį informuoti skaitytojus apie plataus masto ir svarbų sąjūdį krikščioniškame pasaulyje, ypač kaip jį vertina Bažnyčios vadovai. Tuo tikslu ir buvo spaudintas A. Nockūno str. "Negesinkite dvasios" ("Ateitis", 1976, 7 nr., 250 psl.). Iš to spręsti, kad "Ateitis" krypsta į charizmatikus, yra tikras nesusipratimas.

3. Taipgi Ateitininkų Federacijos nurodymu pradėtos krikščioniško atsinaujinimo pastangos nesumaišytinos su charizmatiniu sąjūdžiu. Tos pastangos siekia įgyvendinti ateitininkų šūkį "Visa atnaujinti Kristuje", pradedant nuo savęs. Atsišaukimas apie krikščioniškąjį atsinaujinimą buvo parašytas visai neturint galvoje, kad tas atsinaujinimas būrų charizmatinis. Būdų, kaip atsinaujinti, gali būti šimtai. Jų pasirinkimas priklauso nuo individualaus apsisprendimo. Žinodamas, kad kai kurie ateitininkai yra atradę (ar gali atrasti) gėrio popiežiaus ir kitų Bažnyčios vadovų palankiai įvertintame charizmatiniame sąjūdyje, savo atsišaukime paminėjau tarp įvairių kitų priemonių ir šią: "pvz. atsilankant charizmatiniame susirinkime".

Kęstutis Trimakas

PADĖKOS SAVAITGALIO KURSAI DAINAVOJ

1976 m. Padėkos savaitgalį Dainavos (JAV) stovykloje įvyko jaunesniųjų moksleivių ateitininkų kursai, kuriems vadovavo kun. Stasys Yla, Ateitininkų Federacijos dvasios vadas. Dalyvavo moksleiviai iš Chicago,s Clevelando, Detroito ir Rochesterio.

Lapkričio 25 d.

Kas traukia į šiuos Padėkos savaitgalio kursus? Šį klausimą mums pateikė dr. Vyt. Majauskas savo paskaitoje '.Mūsų vienetai". Paskaitininkas kalbėjo apie moksleivius ir studentus, kaip jie suorganizuoti, apie jų praeitį ir dabartį. Jo paskaita buvo labai įdomi ir informuojanti.

Po to kun. St. Yla kalbėjo tema "Mūsų studijos". Jo knyga "Ateitininkų vadovas" buvo naudojama šiuose kursuose. Po paskaitų vyko diskusijos. Daug kam buvo įdomios draugystės ir religijos temos.

Edmundas Saliklis
Gintas Zaranka
Algis Petrulis

Lapkričio 26 d.

Penktadienio rytą mokėmės, kaip suruošti ir pravesti posėdžius, klausydami V. Naručio paskaitos. Po pietų turėjome progą pasiklausyti Em. Pakštaitės apie ateitininkiškąją spaudą.

Po paskaitų mes susiskirstėme į tris būrelius ir diskutavome įvairius klausimus. Vakarinę programą sudarė įspūdingas susikaupimo vakaras. Sėdėjome ratu. Nakties tamsą sklaidė žvakių šviesa. Klausėmės poezijos ir mąstėme. Rodomos skaidrės apie "Ateitį" ir ateitininkus.

Sigutė Lenkauskaitė
"Draugas", 1976.XII.11.

Lapkričio 27 d.

Rytas Kleiza kalbėjo apie pirmininkavimą. Apibūdinęs vadovo asmenines ypatybes, jis paaiškino pirmininko pareigas. Tada kalbėjo apie organizavimo procesą. Savo pokalbį užbaigė, trumpai paminėdamas valdybos narių pareigas.

Antra pokalbio tema buvo žaismas. Kalbėjo Gabija Juozapavičiūtė. Susiskirstę į kuopų grupes, nagrinėjome, kaip mūsų kuopos veikia, ir klausėmės savęs, ar mes mokame gerai ir linksmai praleisti laiką. Toliau G. Juozapavičiūtė kalbėjo apie bendravimo svarbą ir darbo tikslą; bandė išryškinti skirtumą tarp darbo ir žaidimo. Toliau davė keletą patarimų, kaip elgtis, kad neatsiskirtume nuo grupės. Pokalbį baigėme pamokančiu žaidimu, kuris mums vaizdžiai parodė, kaip žmonės bendrauja.

Asta Puškoriūtė

Šie kursai buvo baigti talentų vakaru ir sekmadienio bendromis Mišiomis.

ŽIEMOS KURSAI DAINAVOJ

Dieną po Kalėdų Dainavos stovykloje pradėjo rinktis moksleiviai 1976 m. Žiemos Kursams. Mašina po mašinos atvažiavo keleliu, kol susirinko 33 kursantai, atstovaujantys 10 kuopų. Tą vakarą daugumai susirinkus, buvo linksmavakaris, o po to kursų oficialus atidarymas ir Šv. Mišios.

Šių kursų tema buvo „Pažiūrologija" t.y. įvairių pažiūrų bei pasaulūžiūrų mokslas. Kursas buvo padalintas į tris dalis: 1. pažiūros ir pasaulėžiūra, 2. ateitininkų principai ir pareigos ir 3. ateitininkų misija ir sąjūdinė veikla.

Pirmoje dalyje buvo trys pokalbiai: Almio Kuolo — "Pažiūros bręsta į pasaulėžiūrą", prof. dr. Kęstučio Skrupskelio — „Pažiūros į žmogų ir gyvenimą" (Kaip jos lūžo ir keitėsi pasaulyje) ir kun. Stasio Ylos — „Pažiūrų lūžyje gimsta ateitininkai" (Lūžis Lietuvoje ir atsvaros sąjūdis). Antrą dalį sudarė penki: Algio Puterio — „Visuomeniškumas tave įpareigoja", kun. Jurgio Šarausko — ‚Inteligentiškumas tavo brendime", Kęstučio Šeštoko — ‚Tautiškumas tavo veikloje ir kovoje", Rimo Juzaičio — „Religiškumas tavo gyvenimožiūroje" ir Onilės Šeštokienės — "Šeiminiškumas tave angažuoja". Trečioje dalyje kun. Kęstutis Trimakas kalbėjo apie ateitininkų misiją bei veiklą.

Kursų vadovai buvo Petras Kisielius — komendantas, Andrius Razgaitis ir Darius Mičiūnas — berniukų vadovai, Loreta Stončiūtė, Vita Musonytė ir Dainė Narutytė — mergaičių vadovės, Natalija Latožaitė ir Arvydas Žygas — vakarinių programų tvarkytojai, Vidas Neverauskas — akordeonistas ir kun. Jurgis Šarauskas — stovyklos kapelionas. Vis stovyklautojai bei vadovai dirbo žiemos kursų steigėjo ir vadovo kun. Stasio Ylos prižiūrimi.

Dienotvarkė kas dieną daug nesikeisdavo. Po pusryčių būdavo trumpas laisvalaikis, o paskui

1976-1977 m. MAS žiemos kursų kai kurie kalbėtojai

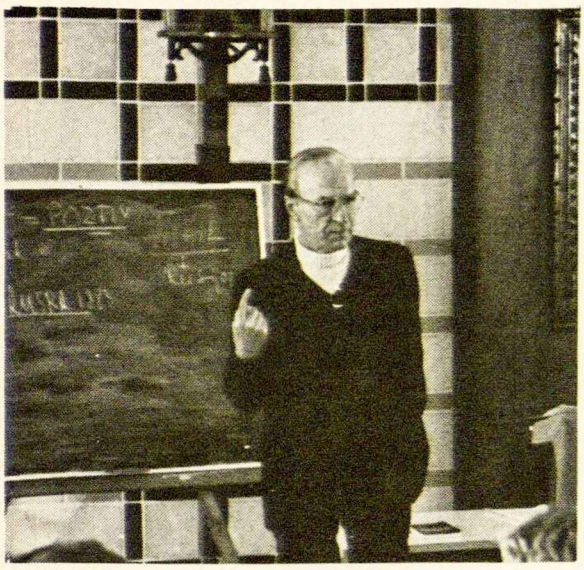

Kalba kun. Stasys Yla, organizatorius ir siela.

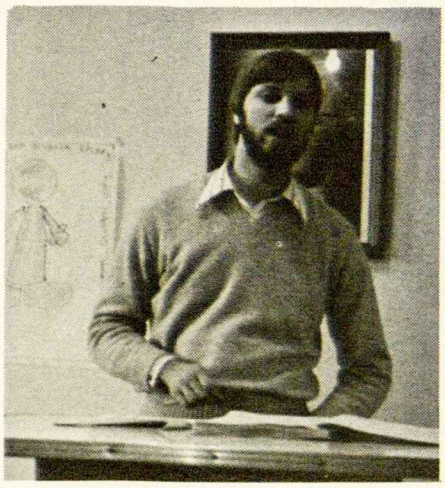

Almis Kuolas praveda pokalbį

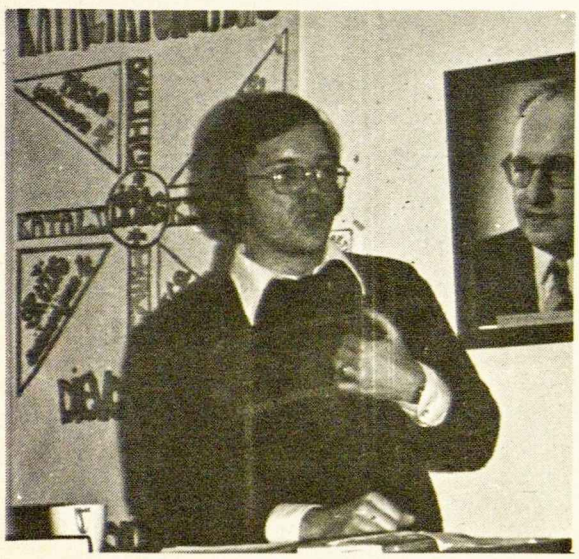

Paskaitininkas Rimas Guzaitis Kalba apie katalikiškumą

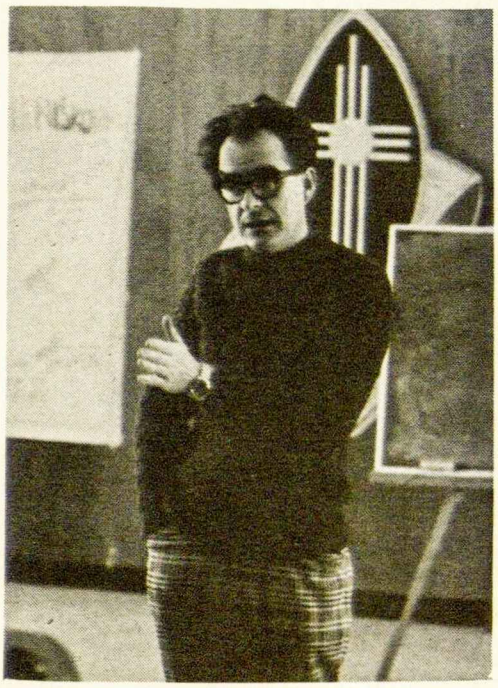

Kalba prof. dr. Kęstutis Skrupskelis.

pirmasis trijų valandų pašnekesys. Tada pietūs, ilgesnis laisvalaikis, antrasis pašnekesys, vakarienė, diskusijos ir vakarinė programa. Kiekvieną dieną buvo atnaušaujamos Šv. Mišios.

Stovyklos metu turėjome įvairių vakarinių programų. Arvydas Žygas su padėjėja Natalija Latožite daug dirbo, ruošdami įdomių, stovyklautojams naudingų ir kartais linksmų programų. Visi dainavo, ruošė vaidinimėlius pokalbių temomis, šoko, darė plakatus, turėjo naktinius žaidimus, žiūrėjo skaidres ir net turėjo progą pažvelgti į savo gyvenimą per susikaupimo valandą.

Po ilgo rytinio pokalbio ir pietų visi nekantriai laukdavo laisvalaikio. Tai būdavo vienintelis laikas stovyklautojams pasilsėti arba daryti ką nori. Daug nusisėdėjusių bėgdavo laukan išeikvoti energiją. Pradžioje savaitės nebuvo daug sniego, bet Spyglio ežeras buvo užšalęs, ir tie, kurie nepamiršo atsivežti pačiūžų, galėjo čiužinėti. Į savaitės galą, po kelių sniego pūgų, buvo užtektinai sniego rogutėmis važinėti nuo Rambyno kalno. Ne visi turėjo drąsos apleisti šiltus, saugius Baltuosius Rūmus ir eiti pasigrožėti šalta, apsnigta gamta. Visados galėjai rasti kursantų, sėdinčių salėje prie liepsnojančio židinio, skaitančių knygą arba kalbančių draugui, kuris turi užtenkamai valios klausytis. Tas židinys pasidarė visos stovyklos centru. Per trumpiausią laisvalaikį visi bėgdavo užimti tas kelias kėdes prie ugnies.

Paskutinės kursų dienos rytą kun. Kęstutis Trimakas pabaigė paskaitų ciklą savo pokalbiu. Po pietų antro pokalbio vietoje įvyko moksleivių suvažiavimas, kuriam pirmininkavo Rochesterio kuopos pirmininkė Vilija Dėdinaitė ir Detroito pirmininkas Virgilijus Kasputis. Po oficialaus stovyklos uždarymo turėjome iškilmingą stovyklos paskutinę vakarienę, kur vadovai stovyklautojams

MAS Žiemos Kursai 1976-1977m.

Dalia Garūnaitė ir Margarita Kulytė varo Andrių Alšėną prie darbo

Susikaupimo vakaro metu.

Darius Ivaška, Tomas Ralys ir Albertas Sušinskas važinėja rogutėmis, o Andriui Alšėnui ir Aliukui Leliui neleidžia.

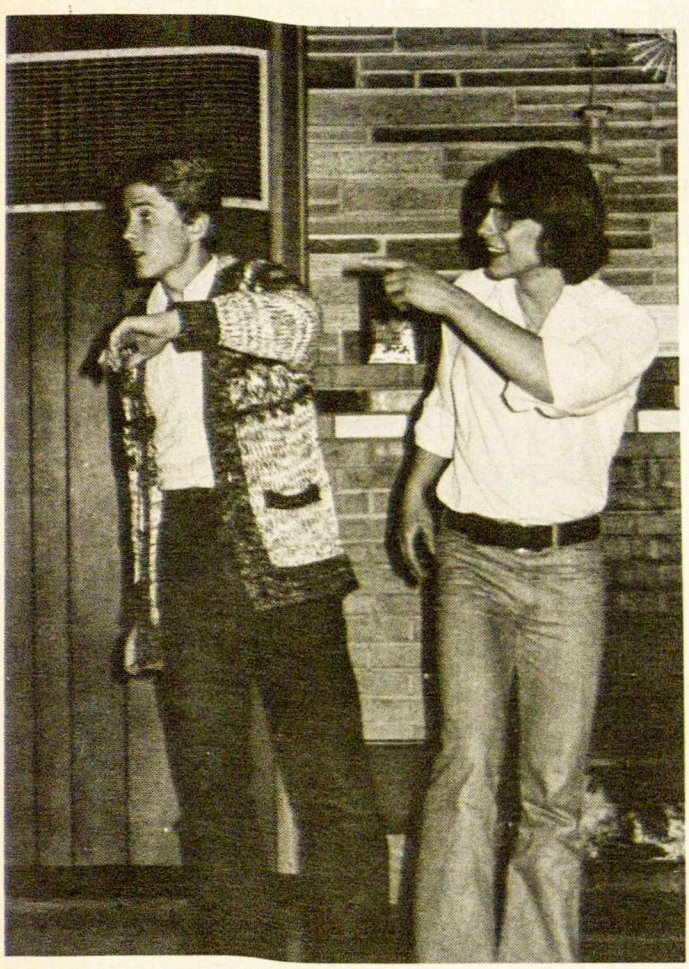

Andrius Kazlauskas ir Virgis Kasputis prižiūri, kad niekas nevėluotų į paskaitą.

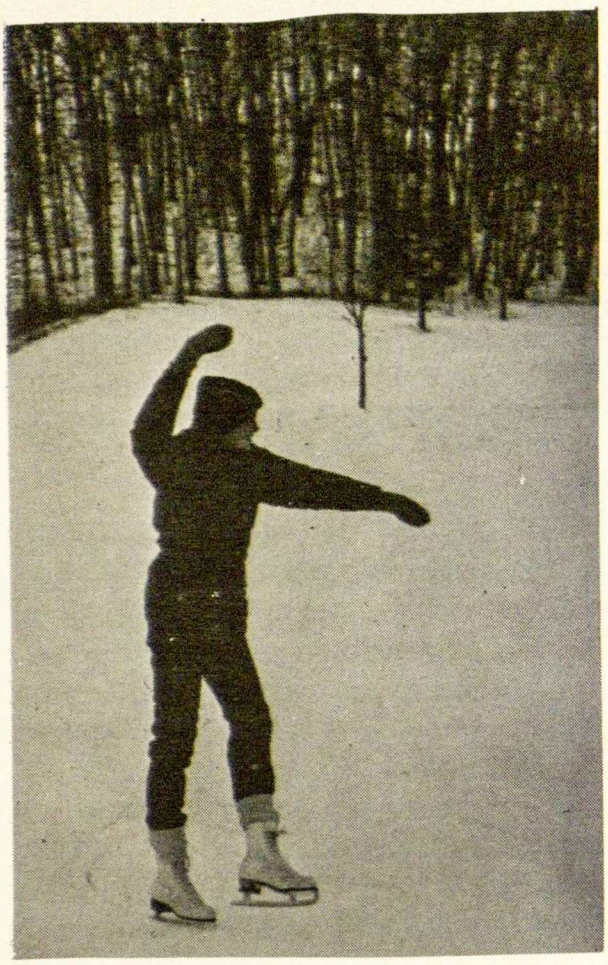

Margarita Kuolytė, norėdama parodyti savo čiuožimo talentus, ieško žiūrovų.

Moksleivių ateitininkų žiemos kursų dalyviai Dainavoj. Vidury kursų vedėjas kun. St. Yla ir MAS pirm. S. Čyvas.

patarnavo. Vakarinėje programoje buvo trumpas kūrybos vakaras, o vėliau šokiai ir Naujų Metų sutikimas.

Visi šoko ir linksminosi iki ankstyvo ryto. Tada buvo Šv. Mišios. Po mišių nuvargę kursantai, dar nenorėdami pasiduoti, sėdėjo salėje ir kalbėjosi. Jų skaičius mažėjo. Jie skirstėsi į savo kambarius poilsiui, nes vėliau jų laukė kelionė namo.

Stovykla greitai prabėgo. Tik atvažiavome, o vėl reikėjo skirtis. Su draugais tik susitikome, o su kitais neturėjome progos geriau susipažinti. Vistiek kursai buvo nepaprastai smagūs.

Buvo manančių, kad kursų pasisekimui reikia daug dalyvių. Šių metų kursai įrodė, kad tai nėra būtina. Gera nuotaika ir rimtas mažesnio būrelio pasiryžimas darbui užtikrina kursų pasisekimą.

Tomas Palubinskas

ADVENTO SUSIKAUPIMAS

Chicago

Adventas yra laukimo laikas — proga kiekvienam žmogui pasiruošti metų didžiausiai šventei — Kalėdom. Tai prisimindami, Chicago studentai ateitininkai šeštadienį, gruodžio 11 dieną, Jaunimo Centro kavinėje suruošė susikaupimo vakarą: "Kas atsitinka belaukiant". Moksleiviai ateitininkai buvo pakviesti kaip svečiai.

Vakaras prasidėjo, kun. J. Šarauskui įėjus su žvake į aptemdytą kavinę. Susėdę prie stalų, kiekvienas jo laukėm su balta žvakute. Kunigui kavinę tyliai perėjus, visi likome su degančia liepsnele. Švelniai muzikai ir simboliškoms skaidrėms palydint, garsiakalbiu buvo perduotos kun. K. Trimako mintys apie laukimą To, kuris neapvilia. Pagrindinė vakaro dalis buvo žodžio, skaidrių ir muzikos montažas. Klasikinei muzikai grojant, kunigas Šarauskas ir du studentai skaitė specialiai paruoštas ištraukas, liečiančias temą, kas atsitinka belaukiant. Žodžius palydint vaizdams, ekrane matėme, kaip žmogus per amžius yra atšiliepęs į laukimą Dievo. Šis montažas buvo tikrai įspūdingas — skaitymai, muzika ir skaidrės buvo labai gerai suderinta. Paskutinei skaidrei pasilikus ekrane, prie Mišiom paruošto stalo priėjo kun. Šarauskas, kun. Kasputis ir kun. Trimakas atnašauti Mišias. Pasibaigus Mišiom, buvo kavutė, bet triukšmingos nuotaikos nebuvo. Sunku tarp žvilgančių lempučių ir plastikinių eglučių prisiminti Kalėdų tikrą reikšmę. Bet atrodė, kad per šį susikaupimo vakarą tą reikšmę dar spėjom prisiminti.

Ofelija Baršketytė

MOKSLEIVIŲ KUOPŲ VEIKLA 1976 METŲ ANTRAME PUSMETYJE

1976 m. gruodžio 31 d. Dainavos stovyklavietėje po žiemos kursų įvyko Moksleivių Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas, kurio metu JAV ir Kanados atstovai pranešė apie savo kuopų veiklą. Jų pranešimai čia spausdinami.

Red.

Chicagoje

Chicagoje kun. A. Lipniūno kuopa išrinko valdybą praėjusių mokslo metų gale: vienintelį vyrą vicepirm. A. Rušėną ir keturias mergaites: sekr. R. Narutytę, ižd. R. Garūnaitę, koresp. L. Dudėnaitę ir pirm. V. Kazlauskaitę. Globėjai Inai Stravinskytei išvykus studijuoti, Linas Rimkus pasiliko vienas mus globoti. Jis visada atranda laiko atvykti į dažnus valdybos posėdžius, klausytis mūsų aimanavimų ir nurodyti teisingas vėžes. Dvasios vado pareigas eina kun. Jurgis Šarauskas. Jis yra labai užsiėmęs, tačiau vistiek mums daug padeda.

Kuopa sumažėjo iki 35 narių. Ypač trūksta berniukų, nors tai nieko naujo. Nariai su dideliu entuziazmu padeda mums — ateina į posėdžius, pataria mums ir visur talkininkauja. Susirinkimai vyksta kartą į mėnesį Jaunimo Centre. Veiklos tikslas šiais metais — dar daugiau bendradarbiauti su nariais, kad nebūtų vien tik valdybos veikimas. Yra nedidelė grupė narių, kuri visados mums padeda, kas bebūtų. Taip pat, kaip visur kitur, yra tokių, kurių reikia tiesiog maldauti, kad pajudintų pirštą.

Daug kitų problemų nėra. Šiaip taip susiradome tėvų komitetą, kad mums padėtų. Dabar, po žiemos kursų, darbuosimės pilnu tempu mūsų antram metiniam vakarui, "Gyvenimas sapne", kuris įvyks 1977 m. sausio 29 d. Jaunimo Centre. Dar ateityje planuojame slidinėjimo iškylą kartu su Detroito kuopa, susikaupimo vakarą Gavėnios laiku, gal būt, studijų savaitgalį, kaip pernai, ir metinę šventę. Ruošime dvasinio atsinaujinimo vakarą arba savaitgalį, gal būt, su studentais ir Cicero ir Lemonto kuopomis. Kandidatai tikrai turės dalyvauti kandidatų kursuose, kuriuos jau planuojame. Bandysime bendradarbiauti su centro valdyba ir kitomis kuopomis.

Detroite

Detroito Karaliaus Mindaugo kuopa pradėjo šių 1976 - 1977 metų veiklą jau pavasarį, išrinkdama šių asmenų valdybą: pirm. Virgilijus Kasputis, vicepirm.

Lipniūno moksleivių kuopos vakaronėje 1976 m. gruodžio 12 d., Chicagoje, dainuoja Dalia Garūnaitė, Audronė Kižytė, Margarita Kulytė ir Rita Ambrozaitytė.

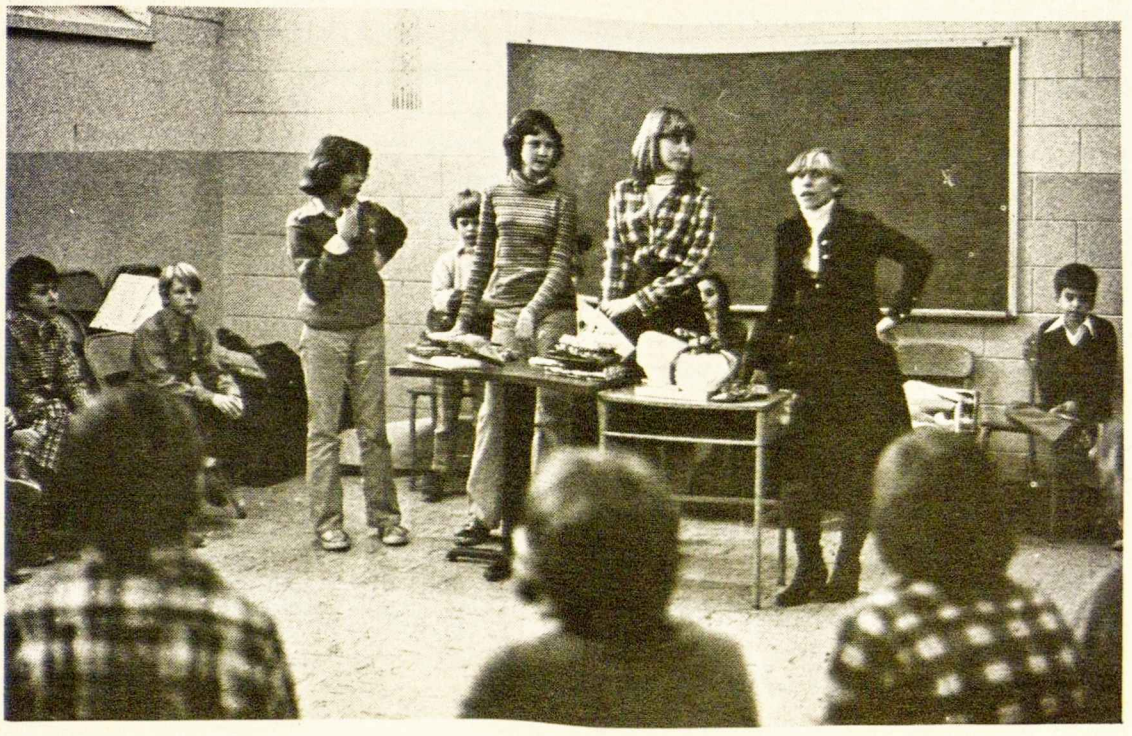

Partizano Daumanto moksleivių kuopos 1 metų sukakties minėjimas (iš kairės): A. Ostrauskaitė, G. Pemkutė, E. Pabedinskaitė ir glob. R. Venclovienė.

Toronto St. Šalkauskio moksleivių ateitininkų kuopos valdyba (iš kairės): pirmoj eilėj — sekr. B. Nekrošiūtė ir koresp. Laimis Andriulis; antroj eilėj — ižd. D. Jokubaitytė, soc. reikalų vedėja K. Norkutė, pirm. Rima Gustainytė ir vicepirm. Rūta Girdauskaitė.

Taura Zarankaitė, ižd. Eligijus Lelis, soc. reik. ved. Ramunė Duobaitė, Gintas Zaranka, laikraštėlio red. Virginija Kuraitė, Živilė Idzelytė, fotografas — Vidas Neverauskas.

Mūsų tikslas, kad visi mūsų nariai įsijungtų į veiklą ir jaustų ateitininkišką dvasią. Mūsų globėjai yra p. Lilė Gražulienė ir Linas Mikulionis. Jie mums padeda suplanuoti susirinkimus ir juose dalyvauja. Esame laimingi, kad su globėjais labai gerai sugyvename ir kad jie mums padeda.

Iki šiol esam turėję du susirinkimus, metinę arbatėlę ir Kristaus Karaliaus šventę. Taip pat turėjome pikniką, čiuožimo išvyką ir labai įdomų pašnekesį su kun. A. Paškum iš Ottawa's, Kanados.

Nesam turėję daug santykių su jaunučiais, tačiau ateinančiais metais galvojame juos globoti.

Planuojame slidinėjimo išvyką su Chicagos kuopa ir taip pat metines Studijų Dienas su Clevelando kuopa Dainavoje.

Hamiltone

Hamiltono Aleksandro Stulginskio moksleivių kuopos valdybą sudaro: pirm. Dalia Pajarskaitė, vicepirm. Rima Lukavičiūtė, ižd. Paulius Grajauskas, sekr. Aušra Pleinytė, nariai Elaine Norkutė ir Edis Bikinas. Kuopoje yra dvylika moksleivių. Iš tos dvylikos tik keli, dažniausiai tik valdyba, ateina į susirinkimus. Kuopos nariai nesidomi veikla.

Šiais metais turėjome du susirinkimus. Buvome numatę juos bent kartą į mėnesį, bet nevisada pavyksta. Mūsų globėjas dr. Rimas Repšys padeda suplanuoti susirinkimus.

Dalyvavome Hamiltono skautų lauže, Toronto studijų dienose Wasagoje ir Toronto ateitininkų kūčiose. Taip pat sekmadieniais po Mišių Jaunimo Centre parduodame kavutę ir pyragus, tuo papildydami iždą, kuriame turime 230 dol. Esam numatę dar keletą susirinkimų ir iškylų ir Šv. Kazimiero minėjimą kovo mėn. Metinė šventė įvyks balandžio 23-24 dienomis.

Lemonte

Mūsų, Prano Dovydaičio kuopos, veikla šiais metais buvo ribota, bet visvien stengėmės išlaikyti kuopą gyvą. 1976 m. vasario mėn. turėjome pirmą tų metų susirinkimą, į kurį atvažiavo Vida Kazlauskaitė, Lipniūno kuopos pirm., ir Lionė Bradūnaitė, Lipniūno kuopos buvusi sekr. Su jomis ir Antanu Razma sukonkretinom kuopos problemas ir ieškojom būdų jas išspręsti.

Kovo mėn. turėjom labai sėkmingą susirinkimą, kuriame Antanas Razma mums kalbėjo apie ateitininkiškumą. Atėjo naujų narių.

Balandžio mėn. pirmą kartą turėjome šv. Mišias privačiuose Varnaičių namuose. Po jų sekė įdomus susirinkimas.

Gegužės mėn. buvom užsiėmę. Mes suvaidinom globėjos Rasos Šoliūnaitės sukurtą vaidinimėlį "Paskutinė gegužinė". Chicagos ateitininkų šeimos šventėje. Neblogai pasirodėm ir nutarėm su nauja operete pasirodyt sekančioje šeimos šventėje. Tą mėnesį taip pat suruošėm iškylą į Brookfield zoologijos sodą, o po jo laužą Šoliūnų kieme.

Vasarai atėjus, beveik visi kuopos nariai dalyvavo stovykloje. Rugsėjo mėn. susirinkome diskutuoti bendrus ateities planus. Nustatėme naują metinį planą "Lietuvių jaunimo ateitis išeivijoje". Išrinkome naują valdybą: pirm. Rėdą Ardytę, vicepirm. Dainą Kamantaitę, sekr. Rasą Kamantaitę ir ižd. Audronę Šoliūnaitę. Spalio mėn. suruošėm iškylą į „Little Red School House" gamtos centrą.

Po Naujų metų planuojam pakviesti Kęstutį Sušinską ir Petrą Kisielių paskaitoms ir pasitarti, kaip gelbėti mūsų alpstančią kuopą. Planuojam iškylą į Mokslo ir Pramonės muziejų, ratukų pasivažinėjimą ir kelias šv. Mišias jaunesniems moksleiviams.

Mes jaunučių kuopos neturime, o su kitomis organizacijomis neturime ryšio. Vienas mūsų uždavinys yra nustatyti laiką susirinkimams, kada visi galėtų atvažiuoti. Dabar mažai dalyvauja. Atrodo, kad mūsų veikla tik socialinė, bet mums reikia narius pirma pritraukti ir juos sujungti, ir tik tada galėtume juos angažuoti ateitininkų principams.

Montrealyje

Prano Dovydaičio kuopoje 1976 - 1977 metų pradėjome, išleisdami praėjusių metų valdybą į studentus ir išrinkdami naują valdybą: pirm. Vidą Morkūnaitę, vicepirm. ir ižd. Liną Staškevičių ir sekretorę Rimą Jurkutę. Iš viso turime 10 narių ir 4 kandidatus. Globėja tebėra sesuo Paulė Savickaitė ir dvasios vadas kun. J. Kubilius, S.J.

Mes turėjome 3 susirinkimus ir 1 posėdį. Pirmame susirinkime nutarėme kiekvieną kartą pas kitą narį susirinkti, kad jis galėtų parodyti savo šeimyniškumą.

Per antrą susirinkimą nagrinėjome hipokrizę ir mūsų gyvenimo norus.

trečiame susirinkime žiūrėjome filmą ir ją paskui aptarėme. Per Kristaus Karaliaus šventę dalyvavom su vėliava Mišiose.

Per posėdį nutarėm susirikimus vėl turėti seselių namuose po 10 val. Mišių sekmadieniais. Mažai narių

dalyvaudavo susirinkimuose, ruoštuose savaitės dienose narių namuose.

Mūsų problemos mažos, tarp jų pustuščia kasa ir mažas narių dalyvavimas susirinkimuose. Santykiai su kitomis organizacijomis geri, nors nieko neruošiam kartu.

Šiais metais prie jaunučių veiklos neprisidėjome, nes jie turėjo tik vieną susirinkimą ir mažai narių. Ateinančiais metais planuojam turėti metinę šventę. susikaupimo vakarą ir išleisti mūsų laikraštėlį "Žydinčios dienos".

Philadelphijoje

1976 - 1977 metais Philadelphijos Prano Dovydaičio moksleivių kuopoje yra 13 narių. Valdybą sudaro pirmininkė Gintarė Gečytė, sekretorė Vida Bendžiūtė ir iždininkas Vidmantas Rukšys. Kuopą globoja Vytautas Muraška ir du padėjėjai: Kazys Razgaitis ir Algis Šalčiūnas. Jie daug prisideda prie veiklos, organizuodami išvykas, pakviesdami kalbėtojus ir panašiai. Dvasios vadas yra kun. Kajetonas Sakalauskas.

Mums nevisuomet pasiseka sušaukti mėnesinius susirinkimus, nes tolimos distancijos ir Philadelphijos lietuvių veiklos kalendorius sutrugdo daug planų. Per susirinkimus svarstome ideologinius klausimus pateiktus įvairių kalbėtojų, pakviestų ir iš pačios kuopos. Po susirinkimų darom išvykas į muziejus, čiuožyklą ar gamtą.

Didžiausias įvykis tai metinė šventė. Pereitų metų šventė įvyko rugsėjo 25 - 25 dienomis su pasisekimu. Atvyko svečių iš New Yorko ir Rochesterio. Moksleiviams buvo pokalbis, kurį pravedė Elena Juzaitienė. Meninę dalį atliko Rochesterio Jaunimo Teatro Sambūrys, suvaidinęs Antano Škėmos „Žvakidę". Iškilmingam posėdyje 5 davė moksleivio įžodį, o 1 studentų. Taip pat išklausėm Lino Kojelio paskaitos.

Lėšų sutelkimui ruošėme kavutes po lietuviškų Mišių šv. Andriejaus parapijoje. Taip išgarsėjo mūsų patarnavimas, kad kelios organizacijos kreipėsi į mus paruošti kavą jų susirinkimams.

Vienas unikalus dalykas apie Philadelphijos moksleivius tai tas, kad beveik visi nariai yra ir skautai, ir ateitininkai. Šis susitvarkymas abiejų organizacijų neišskiria į klikas, kaip kai kuriuose miestuose, bet skautų tėvai yra geriau susiorganizavę, ir skautai gauna daugiau pagalbos. Nors be tėvų paramos yra sunku veikti, bet vistiek moksleiviai yra vienintelė ateitininkų sąjunga, kuri dabar aktyviai veikia Philadelphijoje.

Rochesteryje

Rochesterio Miško Brolių kuopoje yra 7 nariai, iš kurių 4 yra davę įžodį. 1976 m. liepos 11 d. turėjom išvyką ir išrinkom naują valdybą dviem metams: pirm. Viliją Dėdinaitę, vicepirm. Paulių Klimą, sekr. Rasą Krokytę ir ižd. Rūtą Stankutę. Globėjas yra dr. Jonas Dėdinas ir dvasios vadas — kun. Liudvikas Vėželis.

Rugpiūčio 17 d. 9 moksleiviai iš Rochesterio ir 5 jų kuopos nariai nuvyko į Moksleivių stovyklą Neringoje. Mes po stovyklos pastebėjome, kad mums trūksta narių. Yra jaunimo Rochesteryje, kuris prisijungia prie ateitininkų per stovyklas, šokius ir linksmavakarius, bet prie ateitininkų veiklos ir darbo mažai kas prisideda. Mūsų kuopoje nariai mažai žino apie ateitininkų ideologiją. Rochesteryje nėra daug veiklių ateitininkų, kuriuos galėtume pakviesti įdomiai pakalbėti apie ideologiją. Sunku ideologinėm temom vesti diskusijas.

Pradėjom veiklą rugsėjo 18 d. Pakalbėjom apie ateinančių metų planus. Visi sutiko vėl leisti kuopos laikraštėlį „Jaunimo balsą" ir dažniau susirinkti, kviečiant paskaitininką ar rengiant meninę programą. Dr. Lelis, sendraugių pirm. Rochesteryje, pakalbėjo tema „Kas yra ateitininkas ir kuo jis tiki".

Rugsėjo 25 - 26 d. kuopa nuvažiavo į Philadelphijos kuopos metinę šventę, kurioje meninę programą atliko Rochesterio Jaunimo Teatras.

Spalio 13 d. susirinkime pasidalinom praėjusios šventės įspūdžiais ir tarėmės, kaip prisidėti prie mūsų parapijos bazaro.

Lapkričio 13 d. turėjom susirinkimą, kurio tema buvo „Lietuvybė". Studentė Kristina Sabalytė pasidalino savo įspūdžiais ir parodė skaidrių iš Lietuvos. Diskutavom straipsnius iš L.K.Bažnyčios Kronikos ir svarstėm temą ‚Kiek man asmeniškai svarbi Lietuva?"

Lapkričio 20 d. įvyko mūsų parapijos bazaras, kuriame moksleiviai paruošė būdą.

Lapkričio 25 d. Antanina Zmuidzinaitė ir Vilija Dėdinaitė važiavo į Padėkos dienos kursus Dainavoje.

Gruodžio 5 d. kursantės atpasakojo svarbesnes kursų paskaitininkų mintis. Diskutavome, kaip mes galim pagerint kuopos veiklą. Nutarėm: 1) turėti valdybos posėdžius prieš kiekvieną susirinkimą, kad neliktų visas darbas pirmininkei; 2) pardavinėti kavą su pyragu po mišių; 3) daugiau reikštis spaudoje ir 4) mažiau kalbėti apie veiklą, o daugiau veikti.

Gruodžio 19 d. išvykome į Xerox Square čiuožyklą. Tą pačią dieną moksleiviai sušaukė visų sąjungų valdybų posėdį pasitarti dvejais klausimais: 1) ar galim turėti geresnius ryšius tarp sąjungų? 2) kaip galim suorganizuoti jaunučius Rochesteryje?

Nutarėm, kad geresni ryšiai tarp sąjungų yra

būtini, nes mūsų yra mažai. Vieton moksleivių metinės šventės ruošim šeimos šventę, kelis minėjimus, bendrus susirinkimus, pasikviesim vieni kitus į įdomesnius susirinkimus. Su studentais kartu iškylausim ir kviesimės paskaitininkus. Kartu organizuosim Jaunimo Vakarą su paskaita ir šokiais.

Jaunučiam veiklos planus sudaryti ir globėjus pakviesti sudaryta komisija su atstovais iš kiekvienos sąjungos. Moksleivius atstovauja Paulius Klimas ir Vilija Dėdinaitė.

Toronte

Toronto Stasio Šalkauskio kuopos pirmas 1976 - 1977 metų uždavinys buvo suruošti studijų dienas. Jos vyko rugsėjo 10 - 12 dienomis. Dalyvavo 30 asmenų iš Toronto ir Hamiltono.

Kuopoje yra 35 nariai. Malonu, kad šis skaičius yra didesnis negu pareitų metų — net keli berniukai prisijungė. Visi nariai su didesniu užsidegimu veikia.

Iki šio laiko esam turėję 3 susirinkimus ir 7 valdybos posėdžius. Taip pat turėjome žygį Ateičiai ir dalyvavom ateitininkų kūčiose.

Mūsų kuopos didžiausia problema yra narių nedalyvavimas susirinkimuose. Santykiai su kitomis organizacijomis geri, bet per daug bendravimo nėra. Organizacijų susirinkimų laikai kryžiuojasi, tad sunku prisitaikyti.

NAUJI TALKINIKAI krikščioniško atsinaujimo savaitgaliams

Prieš kiek laiko ("Ateitis", 1976, 10 nr., 359 psl.) spausdinome sąrašą asmenų, kurie sutiko būti vadovais ateitininkų krikščioniško atsinaujinimo savaitgaliams. Prie ano sąrašo prisijungia dar šie asmenys:

Ingrida ir Romas Bubliai, 23430 Harms Road, Richmond Heights, Ohio 44143 USA. Studentams, moksleiviams (vienas,-a ar su kitais).

Dr. Adolfas Damušis, 25830 Forestview Drive, Southfield, MI. 48075 USA. Studentams (su kitu,-ais).

Kun. Petras Patlaba, P.O. Box 2578, Hot Springs, Arkansas 71901.

Vida Žitkutė, 9296 — 17th Avenue, St. Michel, Montreal, Quebec, Canada H1Z 3R4. Moksleiviams, sendraugiams (su kitu,-ais).

Liūdime

— su Povilu Gaučiu, tragiškoj nelaimėj netikėtai atsiskyrus jo Žmonai.

"Ateities" redakcija

Sveikiname

— prof. dr. Praną Juzaitį, pasiekusį brandaus ir darbingo gyvenimo aštuoniasdešimtmetį.

— Ireną Skiriūtę ir inž. Stasį Jurjoną, sukūrusius šeimos židinį.

"Ateities" redakcija

Dailės paroda

Ateitininkų IX-sis kongresas įvyksta š.m. rugsėjo 1-4 dienomis Clevelande. Ši proga rengiama ir dailės paroda, kurioje dalyvauti kviečiami visi ateitininkų dailininkai-ės. Prie Kongreso komiteto sudaryta speciali parodos komisija. Visais registracijos bei informacijos reikalais prašoma kreiptis į Nijolę Palubinskienė, 2870 Meadowbrook, Cleveland HTS, Ohio 44118, tel. (216) 932-3798. Apie dalyvavimą parodoje prašoma pranešti iki balandžio 1 d.

Sekančiame "Ateities" numeryje:

dr. Kęstutis Keblys rašo apie ateitininkų kultūrinius uždavinius;

spausdinama Kazio Bradūno naujausios poezijos;

Vytautas Alantas ir Kęstutis Trimakas veda pokalbį apie Romą Kalantą;

moksleiviai aprašo savo įspūdžius apie ateitininkų stovyklą Brazilijoj.

Nuo administracijos stalo

Vietoj Kalėdinių sveikinimų "Ateičiai" paaukojo: dr. Ant. ir E. Razmai — 100.00 dol., dr. P. ir S. Kisieliai (Cicero, Ill.) — 50.00 dol. ir F. Valaitis (Chicago) — 25.00 dol.

Garbės prenumeratas prisiuntė: St. Balsys (Brooklyn, N.Y.), dr. J. Karvelis (Chicago, Ill.), prof. B. Vitkus (Chicago, Ill.), V. Laniauskas (Cicero, Ill.), dr. I. K. Skrupskelis (Columbia, S.C.), kun. I. Urbonas (Gary, Ind.).

Aukojo "Ateičiai" paremti: 100.00 dol. — A. Valavičius (Chicago, Ill.); po 10.00 dol. — J. Gylytė, I. Stončienė (Chicago, Ill.), A. ir S. Tumosai (Wayne, Mich.); po 6.00 dol. — T. Juškevičiūtė (Chicago, Ill.), dr. A. Stankaitis (Wethersfield, Ct.); po 3.00 dol. — J. Baužys, dr. T. Rymantas, kun. J. Vėlutis (Chicago, Ill.), S. K. Lukas (Brooklyn, N.Y.), J. Mikaila (Southfield, Mich.), J. Vaičeliūnas (Toronto, ONT. Canada); po 2.00 dol. — J. Mulokas (Australija); po 1.00 dol. — I. Budrys (Cincinnati, Ohio).

Apmokėjo "Ateities" prenumeratą, siuntinėjamą užsienio moksleivijai: 50.00 dol. — Clevelando Maironio Kuopa (Cleveland, Ohio); 10.00 dol. — prof. B. Vitkus (Chicago, Ill.).

Nauji prenumeratoriai: kun. A. Grauslys (Chicago, Ill.), dr. J. Stankaitis (Rochester, N.Y.), B. Venskuvienė (Prancūzija).

Už aukas ir naujas garbės prenumeratas nuoširdžiai dėkoja.

"Ateities" Administracija

Pasaulio lietuvių sporto žaidynės 1978 m.

Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto S-gos atstovų ir darbuotojų suvažiavimas, įvykęs Toronte 1976 m. lapkričio 20-21 dienomis, nutarė rengti Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes 1978 m. Toronte, tuo atžymėdamas 1938 m. įvykusios Tautinės Olimpiados 40 m. sukaktį ir 60 m. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą.

Suvažiavimas prašo JAV, Kanados ir kitų kraštų esančias lietuvių organizacijas nuoširdžiai prisidėti prie šios garbingos ir istorinės šventės rengimo.

Suvažiavimas kreipiasi į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, lietuvišką spaudą ir radijo valandėles, laukdamas visokeriopos realios paramos.

ŠALFASS-gos padaliniai, paskiri sportininkai ir darbuotojai visuose laisvuose kraštuose, šiaip lietuviai, dalyvaujantieji varžybose, kviečiami kruopščiai ruoštis ir suvažiuoti Torontan.

Pavergtos Lietuvos sportininkų garbingi laimėjimai XXI Montrealio Olimpiadoj ir nuolatiniai didvyriški pasiaukojimai Tautos gyvastingumui išlaikyti yra garbingiausia paskata Žaidynių kilniems darbams.

Suvažiavimas dėkoja visiems už parodytą ligšiolinį prielankumą ir pilnai pasitiki visų lietuvių parama, užtikrinančia šventės pasisekimą.

ALp(LKA)1786
1977, Nr.2

90. 725. 281